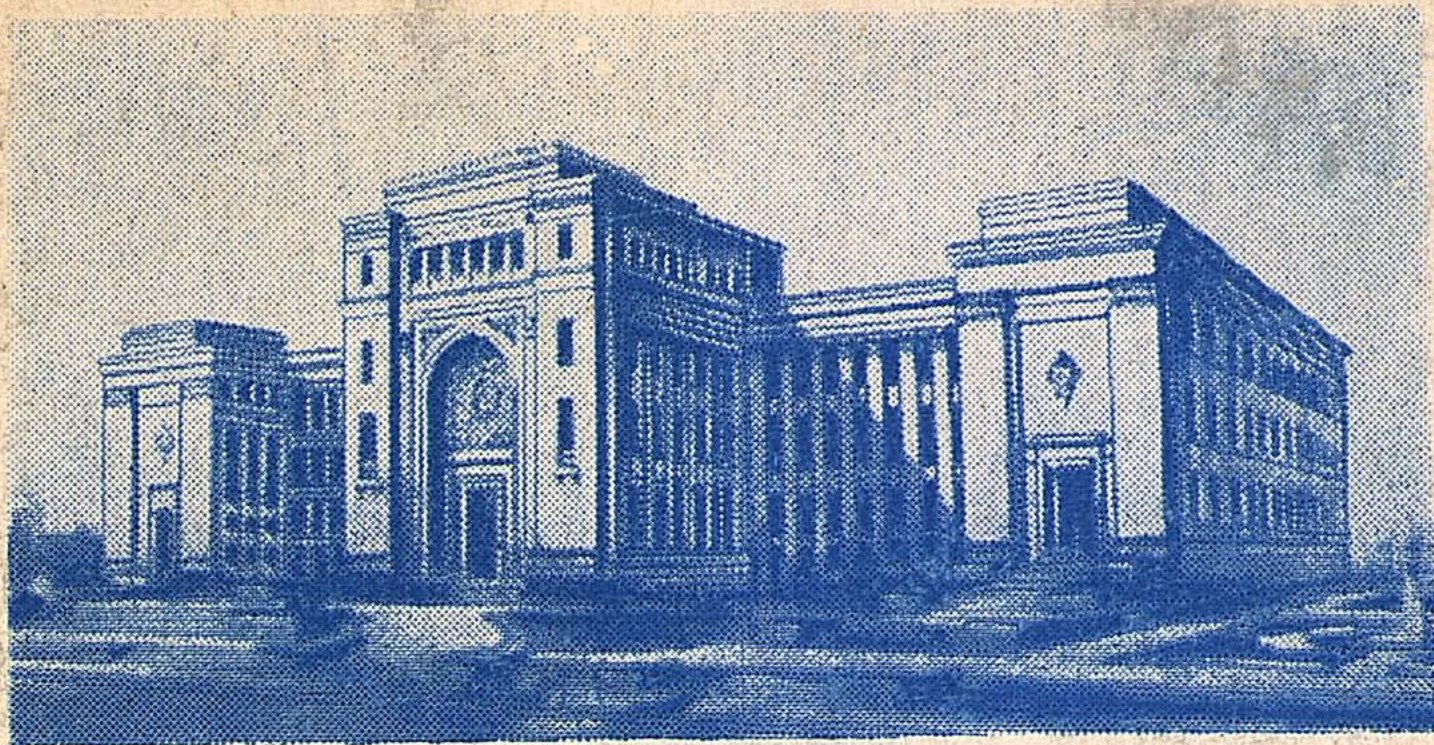

БИБЛИОГРАФИЯ УЧЕНЫХ КАЗАХСТАНА

АКАДЕМИЯ НАУК
КАЗАХСКОЙ ССР

Смет

Кенесбаевич

КЕНЕСБАЕВ

L. Kennedy

ҚАЗАҚ ССР ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ

Қазақстан ғалымдарының биобиблиографиясына материалдар

ІСМЕТ
КЕҢЕСБАЙҰЛЫ
КЕҢЕСБАЕВ

ҚАЗАҚ ССР-інің «ҒЫЛЫМ» БАСПАСЫ

АЛМАТЫ • 1984

АКАДЕМИЯ НАУК КАЗАХСКОЙ ССР

Материалы к биобиблиографии ученых Казахстана

СМЕТ
КЕНЕСБАЕВИЧ
КЕНЕСБАЕВ

ИЗДАТЕЛЬСТВО «НАУКА» КАЗАХСКОЙ ССР

АЛМА-АТА • 1984

Б а с р е д а к т о р
Қазақ ССР Ғылым академиясының академигі
З. А. Ахметов

Жауапты редакторлар:
Қазақ ССР Ғылым академиясының академигі Ж. М. Әбділдин,
Қазақ ССР Ғылым академиясының корреспондент-мүшесі
Ш. Ш. Сарыбаев

Құрастырушылар:
Ш. Н. Көлбаева, Д. Н. Қазбекова, Ш. Е. Құрышжанова

Главный редактор
академик Академии наук Казахской ССР
З. А. Ахметов

Ответственные редакторы:
академик Академии наук Казахской ССР Ж. М. Абдильдин,
член-корреспондент Академии наук Казахской ССР
Ш. Ш. Сарыбаев

Составители:
Ш. Н. Кульбаева, Д. Н. Казбекова, Ш. Е. Құрышжанова

О Қ Ы Р М А Н Д А Р Е С І Н Е

Қазақстан ғылымдарының биобиблиографиялары сериясының жалғасы ретінде ұсынылып отырған бұл көрсеткіш Қазақ ССР Ғылым академиясының академигі, филология ғылымының докторы, профессор, Қазақ ССР-інің және Қарақалпақ АССР-інің ғылымға еңбек сіңірген қайраткері, Қазақ ССР Мемлекеттік сыйлығының лауреаты Исмет Кеңесбайұлы Кеңесбаевқа арналып отыр.

Биобиблиографияға ғалымның өмірі мен творчестволық еңбегін сипаттайтын мәліметтер, оның өз еңбектері және ол туралы жазылған әдебиет енгізілді.

Көрсеткіш материалдары хронологиялық тәртіппен орналасқан. Әрбір жыл көлемінде әуелі қазақша, одан кейін орысша, одан әрі басқа тілдерде басылып шыққан материалдар алфавит тәртібімен орналастырылды.

Кітапша соңындағы еңбектердің алфавиттік және есім көрсеткіштеріне еніп отырған материал мен есім атауларының тұсындағы цифрлар олардың хронологиялық көрсеткішінің тұсындағы рет тәртібін білдіреді.

К ЧИТАТЕЛЯМ

Предлагаемый указатель — продолжение серии библиографии ученых Казахстана — посвящен академику Академии наук Казахской ССР, доктору филологических наук, профессору, заслуженному деятелю науки Казахской ССР, Каракалпакской АССР, лауреату Государственной премии КазССР Смету Кенесбаевичу Кенесбаеву.

Библиография включает материалы, характеризующие жизнь и деятельность ученого, его публикации и литературу о нем.

Материал в указателе расположен в хронологическом порядке, в пределах каждого года — по алфавиту: сначала идут работы, опубликованные на казахском языке, затем на русском и далее — на других языках.

В алфавитном указателе трудов и именном указателе соавторов ссылки даются на порядковые номера работ, помещенных в хронологическом указателе трудов.

ҚАЗАҚ ССР ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ АКАДЕМИГІ І. К. КЕҢЕСБАЕВТЫҢ ӨМІРІ МЕН ҚЫЗМЕТІНІҢ НЕГІЗГІ КЕЗЕҢДЕРІ

Ісмет Кеңесбайұлы Кеңесбаев 1907 жылы 15 февральда Шымкент облысы, Созақ ауданында (осы күнгі «Сызған» совхозында) туды.

1921—1922 жж. Түркістан қаласындағы В. И. Ленин атындағы мектептің оқушысы.

1921 ж. ВЛКСМ мүшелігіне алынды.

1922—1926 жж. Ташкент қаласындағы Қазақтың халық ағарту институтының студенті.

1926—1928 жж. Ташкент қаласындағы Қазақ педагогика институтының студенті.

1928—1931 жж. Ленинград шығыстану институты түркология бөлімінің студенті.

1931—1946 жж. Абай атындағы Қазақ педагогика институтының оқытушысы, доценті, профессоры.

1931—1934 жж. Халық ағарту комиссариаты жанындағы оқу-методикалық советінің (УМС) методисі.

1932—1935 жж. Қазақ мемлекеттік баспасының редакторы.

— Алматы қалалық советінің мүшесі.

1933—1936 жж. Алматы медицина институты тілдер кафедрасының меңгерушісі.

— ҚазЦИК-тың жанындағы Қазақ ұлт-мәдениеті ғылыми-институтының ғылыми қызметкері.

1936—1939 жж. СССР Ғылым академиясының Қазақстандық филиалы Тіл және әдебиет секторының аға ғылыми қызметкері.

1939 ж. Орыс мектептерінің жоғары кластарына арналған қазақ тілі бойынша жазған оқулығы үшін филология ғылымының кандидаты атағын алды.

- 1942 ж. КПСС мүшелігіне алынды.
 — Абай атындағы қазақ педагогика институтының қазақ тілі кафедрасының меңгерушісі.
- 1943—1951 жж. С. М. Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетінің Жалпы тіл білімі кафедрасының меңгерушісі.
- 1944 ж. Филология ғылымының докторы атағын алу үшін «Қазақ тілінің тұрақты сөз тіркестері» деген тақырыпқа диссертация қорғады
 — «Еңбектегі ерлігі үшін» медалімен наградталды.
- 1945 ж. Филология ғылымының докторы атағы берілді.
 — «Қызыл Жұлдыз» орденімен наградталды.
 — Профессор атағы берілді.
 — «Қазақ ССР-інің еңбек сіңірген ғылым қайраткері» атағы берілді.
- 1946 ж. Қазақ ССР Ғылым академиясының толық мүшесі (академик) болып сайланды.
- 1946—1951, 1957—1975 жж. «Қазақ ССР ҒА Хабаршысы» журналы редколлегиясының мүшесі.
- 1946—1951 жж. Қазақ ССР Ғылым академиясының вице-президенті.
- 1946—1951 жж. Қазақ ССР Ғылым академиясы президиумының мүшесі.
- 1947—1951 жж. Қазақ ССР Ғылым академиясы Тіл және әдебиет институтының директоры.
 — «Қазақ ССР Ғылым академиясының Хабарлары. Тіл-әдебиет сериясы» журналының жауапты редакторы.
 — Шетелдермен мәдени байланыс жасайтын Бүкілодақтық қоғамының (ВОКС) қазақ бөлімінің председателі.
- 1948—1950 жж. Алматы қалалық еңбекшілер депутаттары Советінің депутаты.
- 1951—1953 жж. Қызылорда педагогика институты қазақ тілі кафедрасының профессоры.
- 1954—1956 жж. Қазақ ССР Ғылым академиясы Тіл және әдебиет институтының академиялық сөздік бөлімінің меңгерушісі.
- 1957—1961 жж. Қазақ ССР Ғылым академиясы Тіл және әдебиет институтының директоры.
- 1958 жылдан Қазақ ССР Ғылым академиясы Тіл және әдебиет институты түркология мен қазақ тілі тарихы бөлімінің меңгерушісі.
 — Қытай Халық Республикасына командировкаға барып қайтты.
- 1960 ж. Москвада өткен шығыстану ғалымдарының Халықаралық XXV конгресіне қатысты.

1961—1978 жж. Қазақ ССР Ғылым академиясы Тіл білімі институтының директоры.

1963 жылдан Қазақ ССР Министрлер Советі жанындағы Мемлекеттік терминология комиссиясы председателінің орынбасары.

1966 ж. Түрік тіл қоғамының XI конгресіне қатысу үшін Түркияға барып қайтты.

1967 ж. Еңбек Қызыл Ту орденімен наградталды.

1967—1979 жж. «Қазақ ССР Ғылым академиясының Хабарлары. Тіл, әдебиет сериясы» журналының жауапты редакторы.

1969 ж. Тұрақты интернационалдық алтай конференциясының XII сессиясына (ПИАК) қатысу үшін Герман Демократиялық Республикасына жіберілді.

1970 ж. «Ерлік еңбек үшін. Владимир Ильич Лениннің туғанына 100 жыл толуы құрметіне» медалімен наградталды.

1970 жылдан осы күнге дейін Қазақ совет энциклопедиясы Бас редколлегиясының мүшесі және тіл білімі бойынша редакциялық советтің председателі.

1970—1975 жж. Қазақ ССР Ғылым академиясы Қоғамдық ғылымдар бөлімінің академик-секретары.

1970 жылдан осы күнге дейін «Советская тюркология» журналының редколлегия мүшесі.

1970—1974 жж. Қазақстан Коммунистік партиясы Алматы обкомының мүшесі.

1971 ж. ПИАК-тың XIV сессиясында баяндама жасау мақсатымен Венгрияға барып қайтты.

1972 ж. Түркияда Түрік тіл қоғамының конгресінде баяндама жасады.

1973 жылдан СССР Совет тюркологтары комитетінің мүшесі.

1974 жылдан СССР Ғылым академиясы жанындағы Әдебиет және тіл бөлімінің «Социалистік ұлттардың дамуына байланысты ұлттық тілдердің даму заңдылықтары» атты комплекстік проблема бойынша құрылған ғылыми советтің мүшесі.

1976 ж. Алматыда өткен II Бүкілодақтық тюркология конференциясында баяндама жасады.

1976 жылдан Шетелдердегі отандастармен мәдени байланыс жасайтын Совет қоғамының («Отан» қоғамы) қазақ бөлімшесі президиумының председателі.

— Қазақ ССР Ғылым академиясы президиумының мүшесі.

1977 ж. Ленин орденімен наградталды.

— «Қарақалпақ АССР-інің еңбек сіңірген ғылым қайраткері» атағы берілді.

1978 ж. «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі» деген еңбегі

үшін Ғылым мен техника саласындағы Қазақ ССР-інің Мемлекеттік сыйлығы берілді.

— Түркияда «Түрік тіл қоғамының» корреспондент-мүшесі болып сайланды.

— ФРГ-дегі «Орал — Алтай қоғамының» құрметті мүшесі болып сайланды.

1979 жылдан «Қазақ ССР Ғылым академиясының Хабарлары. Тіл, әдебиет сериясы» журналының редколлегия мүшесі.

1980 ж. Ташкент қаласында өткен Бүкілодақтық III түркология конференциясына қатысты.

— СССР Ғылым академиясы жанындағы Археография комиссиясының шығыс археологиялық біріккен секциясының мүшесі.

ОСНОВНЫЕ ДАТЫ ЖИЗНИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АКАДЕМИКА АКАДЕМИИ НАУК КАЗАХСКОЙ ССР С. К. КЕНЕСБАЕВА

Смет Кенесбаевич Кенесбаев родился 15 февраля 1907 г. в Сузакском районе Чимкентской области (ныне совхоз «Сызган»).

1921—1922 гг. Ученик школы имени В. И. Ленина (г. Туркестан).

1921 г. Вступил в ряды Ленинского комсомола.

1922—1926 гг. Студент Казахского института просвещения (г. Ташкент).

1926—1928 гг. Студент Казахского педагогического института (г. Ташкент).

1928—1931 гг. Студент тюркологического отделения Ленинградского восточного института.

1931—1946 гг. Преподаватель, доцент, профессор Казахского педагогического института им. Абая (Алма-Ата).

1931—1934 гг. Методист учебно-методического совета Наркомпроса.

1932—1935 гг. Редактор Казгосиздата.

— Член Алма-Атинского городского Совета.

1933—1936 гг. Заведующий кафедрой языков Алма-Атинского медицинского института.

— Научный сотрудник Казахского научно-исследовательского института национальной культуры при КазЦИК.

1936—1939 гг. Старший научный сотрудник Сектора языка и литературы Казахского филиала АН СССР.

1939 г. Присвоена ученая степень кандидата филологических наук за учебник по казахскому языку для русских средних школ.

1942 г. Принят в ряды КПСС.

— Заведующий кафедрой казахского языка Казахского педагогического института им. Абая.

1943—1951 гг. Заведующий кафедрой общего языкознания Казахского государственного университета им. С. М. Кирова.

1944 г. Защитил докторскую диссертацию на тему «Устойчивые словосочетания в казахском языке».

— Награжден медалью «За трудовую доблесть».

1945 г. Присуждена ученая степень доктора филологических наук.

— Награжден орденом «Красная Звезда».

— Присвоено звание профессора.

— Присвоено почетное звание «Заслуженный деятель науки Казахской ССР».

1946 г. Избран действительным членом (академиком) Академии наук КазССР.

1946—1951, 1957—1975 гг. Член редколлегии журнала «Вестник АН КазССР».

1946—1951 гг. Вице-президент АН КазССР.

1946—1951 гг. Член Президиума АН КазССР.

1947—1951 гг. Директор Института языка и литературы АН КазССР.

— Ответственный редактор журнала «Известия АН КазССР. Серия филологическая».

— Председатель Казахского отделения Всесоюзного общества по культурной связи с заграницей (ВОКС).

1948—1950 гг. Депутат Алма-Атинского городского Совета депутатов трудящихся.

1951—1953 гг. Профессор кафедры казахского языка Кызыл-Ординского педагогического института.

1954—1956 гг. Заведующий отделом академического словаря Института языка и литературы АН КазССР.

1957—1961 гг. Директор Института языка и литературы АН КазССР.

1958 г. Заведующий отделом истории казахского языка и терминологии Института языка и литературы АН КазССР.

— Командировка в КНР.

1960 г. Участник XXV Международного конгресса востоковедов (Москва).

1961—1978 гг. Директор Института языкознания АН КазССР.

1963 г. Заместитель председателя Государственной терминологической комиссии при Совете Министров КазССР.

1966 г. Участник XI конгресса Турецкого лингвистического общества (Турция).

1967 г. Награжден орденом Трудового Красного Знамени.

1967—1979 гг. Ответственный редактор журнала «Известия АН КазССР. Серия филологическая».

1969 г. Участник XII сессии Постоянной интернациональной алтаистической конференции — ПИАК (ГДР).

1970 г. Награжден юбилейной медалью «За доблестный труд. В ознаменование 100-летия со дня рождения Владимира Ильича Ленина».

С 1970 г. по настоящее время член Главной редакции и председатель редакционного совета по языкознанию Казахской советской энциклопедии.

1970—1975 гг. Академик-секретарь Отделения общественных наук АН КазССР.

С 1970 г. по настоящее время член редколлегии журнала «Советская тюркология».

1970—1974 гг. Член Алма-Атинского обкома Коммунистической партии Казахстана.

1971 г. Участник XIV сессии ПИАК (Венгрия).

1972 г. Выступил с докладом на Турецком лингвистическом конгрессе (Турция).

С 1973 г. Член Советского комитета тюркологов.

С 1974 г. Член Научного совета по комплексной проблеме «Закономерности развития национальных языков в связи с развитием социалистических наций» при Отделении литературы и языка Академии наук СССР.

1976 г. Выступил с докладом на II Всесоюзной тюркологической конференции (Алма-Ата).

С 1976 г. Председатель президиума Казахского отделения Советского общества по культурным связям с соотечественниками за рубежом «Отан» («Родина»).

— Член Президиума АН КазССР.

1977 г. Награжден орденом Ленина.

— Присвоено почетное звание «Заслуженный деятель науки Каракалпакской АССР».

1978 г. Присуждена Государственная премия Казахской ССР в области науки и техники за работу «Фразеологический словарь казахского языка».

— Избран членом-корреспондентом «Турецкого лингвистического общества» (Турция).

— Избран почетным членом «Урало-Алтайского общества» (ФРГ).

1979 г. Член редколлегии журнала «Известия АН КазССР. Серия филологическая».

1980 г. Участник III Всесоюзной тюркологической конференции (г. Ташкент).

— Член объединенной секции восточной археологии Археологической комиссии АН СССР.

ҚАЗАҚ ССР ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ АКАДЕМИГІ І. Қ. КЕҢЕСБАЕВТЫҢ ҒЫЛЫМИ, ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ҚОҒАМДЫҚ ҚЫЗМЕТІНІҢ ҚЫСҚАША ОЧЕРКІ

Қазақ тіл білімінің негізін салушылардың бірі, Қазақ ССР Ғылым академиясының ірге тасын қаласқан, халқымызға аты әйгілі түрколог-ғалым Ісмет Кеңесбайұлы Кеңесбаев қазіргі Шымкент облысының Созақ ауданындағы «Сызған» совхозында 1907 жылдың 15 февралында туған. Алдымен ауылда мұсылманша хат танып, 1921—1922 жылдары Түркістан қаласындағы В. И. Ленин атындағы мектепте, 1922—1926 жылдары Ташкент қаласындағы Қазақ ағарту институтында оқиды. 1926 ж. осы институт Қазақ педагогикалық институты болып қайта құрылған кезде, соған түседі де, оның екінші курсына тамамдаған бойы Ленинградтағы шығыстану институтының түркология бөлімшесіне (ол кезде түркология семинары деп аталған) ауысады. Оқымыстының ғылыми сапарындағы болашақ тағдыр-бағытын айқындаған жылдар, асылында, осы институтта тәлім алған жылдары болды. Мұнда ол А. Н. Самойлович, В. В. Бартольд, С. Е. Малов, И. И. Мещанинов, Л. В. Щерба іспетті профессорлардың дәрісін тындап, жалпы лингвистикалық, түркологиялық терең білім алады.

1931 ж. оқуын бітіріп, І. Қ. Кеңесбаев Қазақстанға қайта оралып, Халық ағарту комиссариатында методист әрі Алматыдағы Қазақ педагогика институтында қазақ тілінің мұғалімі болып істейді. Кейін Қазақ мемлекеттік медицина институты тіл кафедрасының меңгерушісі, СССР Ғылым академиясы Қазақ филиалының аға ғылыми қызметкері болады. 1939 ж. орыс мектебінің 8—10 кластарына арналған орыс тілінің оқулығы диссертация тақырыбы болды да, ол үшін І. Қ. Кеңесбаевқа филология ғылымының кандидаты деген ғылыми атақ берілді. 1944 ж. «Қазақ тіліндегі тұрақты сөз тіркестер» деген тақырыпқа докторлық диссертация қорғады. Бұдан кейін

Абай атындағы Қазақтың педагогикалық институты мен С. М. Киров атындағы Қазақтың мемлекеттік университетінде ұзақ жылдар бойы ұстаздық етті.

1946 ж. І. Қ. Кеңесбаев Қазақ ССР Ғылым академиясына толық мүше болып сайланды. 1951 жылға дейін Қазақ ССР ҒА-ның вице-президенті болып істеді. Ширек ғасыр бойы Қазақ ССР ҒА-ның ғылыми-зерттеу мекемелері: Тіл және әдебиет (1947—1951 және 1957—1961 жж.), Тіл білімі (1961—1978 жж.) институттарын басқарды. Бірнеше жыл Қазақ ССР ҒА Қоғамдық ғылымдар бөлімінің академик-секретары міндетін атқарды.

І. Қ. Кеңесбаевтың ғылыми ізденісі жан-жақты. Ол, көбінесе, фонетика, лексика, фразеологизм проблемаларымен шұғылданып келді. Түркологияның, әдеби тілдің, қолданбалы тіл білімінің мәселелері де (терминология, оқулықтар, емле), сондай-ақ СССР халықтары тілінің ара қатынасы, аударма проблемалары, алтаистика мәселелері де ол кісінің назарынан тыс қалған емес.

І. Қ. Кеңесбаев қазақ әдеби тілін кемелдендіру, байыту жөнінде өзінше ой талғамы бар, аса бағалы пікірлер айтқан ғалым. Қазақ жазуын, алфавиті мен емлесін ұстарту үшін І. Қ. Кеңесбаев еткен еңбек өлшеусіз мол. Қазақ тіл білімінің көкейкесті мәселелері жөнінде ол ұйымдастырған не қилы мәжіліс, пікір айтыстары — өз алдына бір төбе. Ол мұндайда ұйымдастырып қана қоймай, ғылыми диспуттың жуан ортасына белсене түсіп жүрген адам.

Фонетика мен фразеология мәселелерін шешу жөніндегі І. Қ. Кеңесбаевтың өнімді еңбегі түркологтар қауымына ертеден аян. Ғалым фонетика мен фонологияны зерттеуді сонау 30-жылдардың өзінде-ақ қолға ала бастаған-ды. І. Қ. Кеңесбаевтың фонетика жөніндегі зерттеулерінде қазақ тілі фонемаларының тек құрамы жайындағы мәселелер ғана емес, оның акцентуация, дауыстылар үндестігі, буын жігі, басқа да әр қилы, құбылыстары жайындағы бұрын зерттеуші назарынан қалыс келе жатқан күрделі мәселелері егжей-тегжейлі әңгіме етіледі. Қазақ тілінің дыбыс жүйесі жөніндегі зерттеулерге, Қазақ ССР ҒА Тіл білімі институтында тәжірибе-фонетикасы лабораториясының ұйымдастырылуына Ленинград фонологиялық мектебінің басшысы, көрнекті совет тіл білімпазы Л. В. Щерба идеяларының игі әсері болғанын осы жерде айта кеткен жөн. Фонетика мен жалпы тіл білімі жөнінен осы кісіден дәріс алу (1928—1931 жж.) І. Қ. Кеңесбаевтың фонетика мен фонология саласына ерекше назармен ден қоюына зор ықпал етті. Дыбыс жүйесінің келелі мәселелері жайындағы ғалымның әр жылдарда жүргізген зерттеулері «Қазіргі қазақ тілі» деген кітаптың «Фонетика» бөлімінде жаңадан қайта жинақталып, 1962 ж. жарық көрді.

І. Қ. Кеңесбаевтың фразеология мен лексикографияны зерттеу саласындағы қызметі орасан зор. І. Кеңесбаев 10000 қазақ фразеологизмдерін жинап қана қоймай оған талдау жасап, зор жауапты да, ауқымды еңбекті бастан атқарды. Оқымыстының бұл саладағы деректерді жүйеге келтіріп, зерттеуге ынтасының ауа бастағаны 1930 жылдардың аяқ шені болатын. Жергілікті халықтың ауызекі тілін тікелей бақылау әрі жазба нұсқаларға зер салу ғалымның қазақ фразеологизмдерін сөз тіркестерінің өзге тобынан ажыратып бөлек қарастыруына себеп болды. Автордың бұл саладағы дамылсыз ізденістерінің нәтижесінде «Қазақ тіліндегі тұрақты сөз тіркестері» деген еңбек жазылды да, ол кейін (1944 ж.) докторлық диссертациясына негіз болды. Бұл — фразеологизм туралы түркологиядағы алғашқы еңбек болатын.

Бұл салада ғалымның, әсіресе, көп жылдық еңбегінің жемісі 1977 ж. басылып шыққан «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігін» ерекше атау қажет. Мұнда бай фразеологиялық қор жүйеге келтіріліп, қыруар дерек пайдаланылған. Бұл шынында, бүкіл отандық сондай-ақ, шетелдік түркологияда да көлем жағынан да (88 баспа табақ), сапа жағынан да осы саладағы тұңғыш еңбек болып отыр. Сан жылдар тіркестеп жиған мол тілдік деректерін былай қойғанда, сөздік шықпай тұрғанда да І. Кеңесбаев қазақ тілінің мүлдем қозғаусыз тың жатқан проблемасы жайында ғылыми журналдардың бетінде бірнеше дүркін мақала зерттеулер жариялаған-ды. Сөздікте фразеологияның өз объектісінің басы айқын сараланып, оның түрсіпаты, мақал-мәтел, афоризм секілді тіркестердің өзге түрлерінен айырмашылығы тәптіштей көрсетіледі. Сөздікте фразеологизмдердің лексикалық мағынасы ғана көрсетіліп қоймай, олардың кейбір нәзік стильдік жақтарына дейін салиқалы сипаттама беріледі.

Автор фразеологияны қазақ тіл білімінің дербес саласы деп танып, оған нанымды дәлел келтіреді. Зерттеушінің зор тәжірибесі, ана тіліне жетіктігі тіл қазынасының аса бір асыл інжу маржанын танып білуіне, оның эмоциялық, бейнелік қасиетін, халықтың рухани және материалдық мәдениеті мен байланысын, этностық ерекшелігін еркін түсінуіне көмектесті. Автор фразеологизмдердің мағынасы мен құрылымдық жағына тән белгілерінің егжей-тегжейіне дейін әдейілеп тоқталады. Сөздіктің Ғылым мен техника саласындағы 1978 жылғы Қазақ ССР Мемлекеттік сыйлығына ие болуы — осының кәміл айғағы.

Қазір І. Қ. Кеңесбаев Қазақ ССР ҒА Тіл білімі институтының Түркология мен қазақ тілі тарихы бөлімінің басшысы ретінде жазба ескерткіштерді зерттеу жұмысына белсене араласуда. Жеке зерттеушілердің еңбектерін былай қойғанда, бұл кісінің редакция-

лық басшылығымен, тіл тарихына арналған бірнеше жинақ жарық көріп отыр. Кейінгі кездері ғалым қазақ әдеби тілінің жазба, ауызша қайнар көзін ашу мәселесіне жіті назар аударуда.

І. Қ. Кеңесбаев — әр түрлі сөздіктерді құрастыруға, редакциялауға көп қатысқан адам. Ол 1946 ж. жарық көрген екі томдық «Орысша-қазақша сөздіктің» құрастырушылары мен редакторларының бірі. Қазақ тілінің үлкен емле сөздігінің екі басылымы І. Кеңесбаевтың тікелей қатысуымен, редакциясымен шыққаны мәлім. Сондай-ақ түркология тарихындағы тұңғыш сөздік — екі томдық «Қазақ тілінің түсіндірме сөздігінің» (1959—1961) шығуына басшылық етті. 1956 ж. ол Т. Жанұзақовпен бірлесіп, лингвистика терминдерінің орысша-қазақша сөздігін құрастырып бастырды. Ол 1966 ж. толықтырылып қайта басылып шықты. «Абай тілінің сөздігі» (1968), «Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі» (10 томдық), екі томдық «Орысша-қазақша сөздік» (1978, 1981) сияқты лексикографиялық еңбектердің шығуына редакция алқасының мүшесі ретінде көп еңбек сіңірді. Қос сөздерді лексикологиялық және лексикографиялық тұрғыдан зерттеу де бұл кісінің назар аударып отырған мәселелерінің бірі.

І. Қ. Кеңесбаев қазақ лексикографиясының теориялық талас мәселелерінің басын ашып, анықтауға да құлшына ат салысып жүрген адам. Теориялық жағынан тереңдік, тіл құбылыстарына деген нәзік сезімталдық, деректерінің молдығы — міне І. Қ. Кеңесбаев еңбектеріне тән асыл қасиеттер осындай.

І. Қ. Кеңесбаев — республикамыздағы, сондай-ақ одан тыс жердегі түрколог ғалымдардың жаңа легінің өркен жайып өсуіне қалтқысыз көмек етіп келе жатқан тәлімгер ұстаз ғалым. Оның қазақ тіл білімі саласында табысты еңбек етіп жүрген шәкірттерінің арасында 6 ғылым докторы, 20-дан астам ғылым кандидаты бар. Ол кісіге берілген «Қарақалпақ АССР-інің еңбек сіңірген ғылым қайраткері» атағы, сол секілді Қалмақ АССР Жоғарғы Советінің Құрмет грамотасымен наградталуы бұл кісіге деген туысқан республикалардағы ілтипаттың айғағы.

І. Қ. Кеңесбаев — халықаралық ірі ғылыми конгрестерде, мәслихаттарда совет түркологиясының уәкілі ретінде сан дүркін баяндама жасады. Әсіресе оның шығыстанушылардың Москвада өткен (1960) халықаралық XXV конгресінде, Түркі тілі қоғамының Түркияда өткен (1966, 1972) конгрестерінде, ГДР-де (1970), Венгрияда (1971) өткен Халықаралық алтаистика қоғамының тұрақты конференциясында, сондай-ақ еліміздегі толып жатқан ғылыми форумдарда жасаған баяндамалары ден қоярлық жұмыс. І. Қ. Кеңесбаев — «Орал — Алтай қоғамының» құрметті мүшесі (ФРГ), «Түрік тілі қоғамының» корреспондент-мүшесі (Түркия).

І. Қ. Кеңесбаевтың редакторлық жұмысы да алуан түрлі: Коллективтік еңбектерге редакция алқасының мүшесі есебінде сіңірген еңбегін былай қойғанда, көптеген жеке монографияларға да қол көмегі тиді. І. Қ. Кеңесбаев бес томдық «Қазақ ССР тарихының (көне заманнан бүгінге дейін)» кей тарауларын жазысуға қатынасты, әрі ол — осы еңбектің Бас редакция алқасының мүшесі.

І. Қ. Кеңесбаев бастауыш, орта және жоғары мектеп игілігі үшін де дамылсыз қамқорлық етіп келеді. Бір көңіл аударарлық жай — өзінің ұстаздық алғашқы тәжірибесін сонау 30-жылдарда-ақ оқулықтар мен мектеп программаларын құрастырудан бастаған еді. І. Қ. Кеңесбаев — әліппенің, әрі қазақ мектебіне (5—6 кластарға), әрі орыс мектебіне (8—10 кластарға) арналған қазақ тілі оқулығының авторы. Сонымен қатар өзге авторлармен бірлесе отырып жоғары оқу орындарына арнап қазақ тілінің бірнеше оқулығы мен оқу құралын жазды.

Әсіресе І. Қ. Кеңесбаевтың қазақ тілін ғылыми тұрғыдан зерттеу ісін ұйымдастырудағы еңбегінің орасан мол екенін баса айтқанымыз абзал. Қазақ мемлекеттік университетінің жалпы тіл білімі кафедрасын құрған да, оған бірнеше жыл басшылық еткен адам да осы кісі болатын. Қазақ ССР Ғылым академиясының Тіл мен әдебиет институтын қолымен ұйымдастырушылардың да бірі — І. Қ. Кеңесбаев. Кейін М. О. Әуезов пен І. Қ. Кеңесбаевтың ұсынысымен бұл институттың Тіл білімі және Әдебиет пен өнер институты болып екіге бөлінгені мәлім.

І. Қ. Кеңесбаев көптеген қоғамдық жұмыспен шұғылданады: Шетелдердегі отандастармен мәдени байланыс жасайтын қазақ «Отан» қоғамы президиумының председателі, Қазақ ССР Министрлер Советі жанындағы Мемлекеттік терминология комиссиясы председателінің орынбасары, Түркологтардың совет комитетінің мүшесі, сондай-ақ ол СССР ҒА Әдебиет пен тіл бөлімшесі жанындағы «Социалистік ұлттардың дамуына байланысты ұлт тілдерінің даму заңдылығы» жөніндегі және Қазақ ССР ҒА Қоғамдық ғылыми бөлімшесінің жанындағы «Қазақ тілінің даму заңдылығы» жөніндегі ғылыми кеңестердің мүшесі. Көп жылдан бері «Советская тюркология», «Қазақ ССР ҒА Хабарлары. Филология сериясы» секілді журналдардың редколлегия мүшесі. Ұзақ жыл бойы соңғы аталған журналдың жауапты редакторы болып істеді.

І. Қ. Кеңесбаев екі рет Алматы қалалық Советінің депутаты болып сайланды, Қазақстан КП Алматы облыстық комитетінің мүшесі болды. Шетелдердегі отандастармен мәдени байланыс Совет қоғамының («Отан» қоғамы) қазақ бөлімшесі президиумының председателі (1947) І. Қ. Кеңесбаев болатын.

Туған республикамыздағы ғылым ардагерлерінің бірі І. Қ. Кеңесбаев қазірде Қазақ ССР ҒА-нда жемісті еңбек етуде.

І. Қ. Кеңесбаевтың осындай жан-жақты ғылыми-педагогикалық, қоғамдық қызметін үкіметіміз жоғары бағалап Ленин ордені, Еңбек Қызыл Ту, Қызыл Жұлдыз ордендерімен және бірнеше медальдармен, Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Құрмет грамотасымен нағрадтады. Ең алғаш «Қазақ ССР-інің еңбек сіңірген ғылым қайраткері» атағын алған ғалымдардың бірі де осы кісі.

**КРАТКИЙ ОЧЕРК НАУЧНОЙ,
ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ И ОБЩЕСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
АКАДЕМИКА АКАДЕМИИ НАУК КАЗАХСКОЙ ССР
С. К. КЕНЕСБАЕВА**

Смет Кенесбаевич Кенесбаев — крупный ученый-тюрколог, один из основоположников казахского советского языкознания, один из учредителей Академии наук Казахской ССР, родился 15 февраля 1907 г. в Сузакском районе Чимкентской области (ныне совхоз «Сызган»). Сначала он учился в мусульманской школе, а в 1921/22 учебном году — в школе им. В. И. Ленина в г. Туркестане. С 1922 по 1926 г. учился в Казахском институте просвещения в г. Ташкенте. В 1926 г. С. К. Кенесбаев поступил в Казахский педагогический институт в г. Ташкенте, который был открыт на базе Казинпроса. После окончания второго курса он продолжил учебу на тюркологическом семинарии (отделении) Ленинградского восточного института, которую завершил в 1931 г. Годы учебы в этом институте определили путь молодого филолога; в нем он получил хорошую тюркологическую, языковедческую подготовку у профессоров А. Н. Самойловича, В. В. Бартольда, С. Е. Малова, И. И. Мещанинова, Л. В. Щербы и др.

В 1931 г. С. К. Кенесбаев возвратился в Казахстан, где работал методистом в Наркомпросе и одновременно преподавал казахский язык в Казахском педагогическом институте им. Абая. Позже он заведует кафедрой языков в Казахском государственном медицинском институте, работает научным сотрудником в Казахском филиале АН СССР. В 1939 г. за учебник казахского языка для 8—10-х классов русской школы С. К. Кенесбаеву присуждается ученая степень кандидата филологических наук. В 1944 г. он защитил докторскую диссертацию на тему «Устойчивые словосочетания в казахском языке». Долгие годы он работал в Казахском педагогическом инсти-

туте им. Абая и Казахском государственном университете им. С. М. Кирова.

В 1946 г. С. К. Кенесбаев избирается в действительные члены АН КазССР и до 1951 г. занимает пост вице-президента АН КазССР. Четверть века он возглавлял научно-исследовательские филологические учреждения АН КазССР: Институт языка и литературы (1947—1951, 1957—1961 гг.), Институт языкознания (1961—1978 гг.), — ряд лет работал в должности академика-секретаря Отделения общественных наук АН КазССР.

Разнообразны научные интересы С. К. Кенесбаева. Среди них — проблемы фонетики, лексики, фразеологии, а также вопросы тюркологии, литературного языка, прикладной лингвистики (терминология, учебная литература, орфография), взаимоотношения языков народов СССР, проблемы перевода, алтаистики.

Большую ценность представляют высказанные С. К. Кенесбаевым мысли и положения об усовершенствовании казахского литературного языка. Много сил отдает он делу улучшения письменности (алфавита и орфографии) казахского языка: организовывал и проводил совещания, дискуссии по спорным вопросам казахского языкознания, сам активно участвовал в их обсуждении.

Особенно плодотворны поиски С. К. Кенесбаева в области фонетики и фразеологии казахского языка. Еще в 30-х гг. им начат цикл работ по фонетике и фонологии, ныне хорошо известных широкому кругу тюркологов. Полное отражение получили в фонетических работах С. К. Кенесбаева сложные вопросы фонемного состава, функционирования акцентуации, гармонии гласных, слогоделения, разнообразных звуковых изменений, которые не рассматривались или рассматривались частично в работах предшественников. Нужно отметить, что в исследованиях С. К. Кенесбаева фонетической системы казахского языка и в организации им впоследствии экспериментально-фонетической лаборатории при Институте языкознания АН КазССР получили свое развитие идеи главы Ленинградской фонологической школы, виднейшего советского языковеда — академика Л. В. Щербы, у которого С. К. Кенесбаев учился (слушал теоретические дисциплины по фонетике и общему языкознанию в 1928—1931 гг.) и которому он обязан своим особым интересом к фонетике и фонологии. Целый ряд оригинальных работ С. К. Кенесбаева, выполненных в разные годы по наиболее узловым вопросам, в новом обобщенном виде представлен в большом разделе «Фонетика» в книге «Современный казахский язык» (Алма-Ата, 1962).

Исключительно важны достижения С. К. Кенесбаева в области фразеологии и лексикографии. Он проделал колоссальную и ответ-

ственную работу по собиранию и анализу 10 000 фразеологизмов. Интерес к изучению этой проблематики у ученого возник еще в конце 30-х гг., когда, наблюдая за живой разговорной речью, он пришел к целесообразности дифференцированного рассмотрения фразеологических единиц. Результатом настойчивых поисков автора в этой области явился труд «Устойчивые словосочетания в казахском языке», который в 1944 г. был успешно защищен им в качестве докторской диссертации, первой по фразеологизмам в тюркологии.

В 1977 г. был издан его многолетний фундаментальный труд по систематизации богатого фразеологического фонда с привлечением разнообразных источников — «Фразеологический словарь казахского языка» (объем 88 уч.-изд. л.), по существу, являющийся первой работой подобного рода в отечественной и зарубежной тюркологии. Предвестниками его стали статьи по фразеологии, с которыми он выступал на страницах научных журналов. В исследовательской части четко очерчены объект фразеологии, характер и типы фразеологизмов в отличие от других устойчивых сочетаний слов — пословиц, поговорок, афоризмов, раскрыты лексические значения, показаны случаи употребления и стилистические оттенки многих фразеологических единиц. Автор убедительно мотивирует необходимость выделения фразеологии как самостоятельной отрасли казахского языкознания. Тонкое знание родного языка позволило автору проследить процесс рождения его жемчужин, установить их эмоционально-образное значение, во многих случаях органически связанное с этнической, духовной и материальной культурой народа. Автор довольно подробно рассматривает релевантные признаки фразеологических единиц. Этот раздел, как и весь словарь, написан на стилистически отточенном казахском литературном языке. В 1978 г. за подготовку и издание «Фразеологического словаря казахского языка» С. К. Кенесбаеву присуждена Государственная премия Казахской ССР в области науки и техники.

С. К. Кенесбаев, осуществляя руководство ведущим научным подразделением Института языкознания АН КазССР — отделом тюркологии и истории казахского языка, проводит значительную работу по изучению письменных памятников. Под его редакцией выпущено несколько сборников статей, не говоря уже о книгах отдельных сотрудников этого отдела. Внимание ученых нацелено на выявление письменных и устных истоков казахского литературного языка.

С. К. Кенесбаев участвовал в составлении и редактировании различных типов словарей. Он является одним из составителей и редакторов двухтомного «Русско-казахского словаря» (1946). При его участии и под его редакцией было осуществлено два издания боль-

шого «Орфографического словаря казахского языка». Под руководством С. К. Кенесбаева впервые в тюркологии было осуществлено издание двухтомного «Толкового словаря казахского языка» (1959—1961). В 1956 г. совместно с Т. Джанузаковым им был составлен и издан «Русско-казахский словарь лингвистических терминов». В 1966 г. этот словарь был переиздан в дополненном виде. С. К. Кенесбаев являлся членом редколлегии «Словаря языка Абая» (1968), десяти томного «Толкового словаря казахского языка», двухтомного «Русско-казахского словаря» (1978, 1981).

В кругу научных интересов С. К. Кенесбаева — исследования в лексикологическом и лексикографическом плане проблемы парных слов в казахском языке.

С. К. Кенесбаев выступает и со статьями, посвященными спорным вопросам теории лексикографии. Они неизменно отличаются теоретической глубиной, тонкими наблюдениями над процессами, происходящими в системе языка, а также богатством привлекаемого материала.

С. К. Кенесбаев постоянно заботится о росте научных кадров филологов в Казахстане и в других братских республиках. Среди его учеников 6 докторов наук и свыше 20 кандидатов, плодотворно работающих в области казахского языкознания. Его научное руководство по достоинству оценено в других республиках: С. К. Кенесбаеву присвоено звание заслуженного деятеля науки Каракалпакской АССР, он награжден Почетной грамотой Верховного Совета Калмыцкой АССР.

С. К. Кенесбаев неоднократно представлял советскую тюркологию на крупных международных конгрессах и совещаниях. Он выступал с докладами на XXV Международном конгрессе востоковедов в Москве (1960), на тюркологических конгрессах Турецкого лингвистического общества в Турции (1966, 1972), на Постоянных интернациональных алтаистических конференциях (ПИАК) в ГДР (1970), Венгрии (1971), а также на многих тюркологических форумах в СССР. С. К. Кенесбаев — почетный член «Урало-Алтайского общества» (ФРГ), член-корреспондент «Турецкого лингвистического общества» (Турция).

Большую работу ведет С. К. Кенесбаев и как редактор. Под его редакцией изданы многочисленные монографии, не говоря уже о его работе как члена редколлегии коллективных трудов. Он участвовал в написании отдельных глав и состоял членом Главной редакционной коллегии пятитомной «Истории Казахской ССР (с древнейших времен до наших дней)».

Многое сделал С. К. Кенесбаев для начальной, средней и выс-

шей школы. Примечательно, что свою педагогическую деятельность он начал еще в 30-х гг. с составления учебников и программ для начальной и средней школы. Он автор букварей, учебников по казахскому языку для казахской (для 5—6-х классов) и русской средней школы (для 8—10-х классов). С. К. Кенесбаев является также соавтором нескольких учебников и учебных пособий для вузов.

Значительна роль С. К. Кенесбаева в самой организации научного исследования казахского языка. С. К. Кенесбаев — инициатор организации кафедры общего языкознания в КазГУ, которой он руководил в течение ряда лет. При его непосредственном участии был создан Институт языка и литературы АН КазССР, который позже по предложению М. О. Ауэзова и С. К. Кенесбаева был разделен на два самостоятельных института — Институт языкознания и Институт литературы и искусства.

С. К. Кенесбаев ведет большую общественную работу: председатель президиума Казахского отделения Советского общества по культурным связям с соотечественниками за рубежом «Отан» («Родина»), заместитель Государственной терминологической комиссии при Совете Министров КазССР, член Советского Комитета тюркологов, член научных советов «Закономерности развития национальных языков в связи с развитием социалистических наций» при Отделении литературы и языка АН СССР и «Закономерности развития казахского языка» при Отделении общественных наук АН КазССР. В течение многих лет С. К. Кенесбаев является членом редколлегии журналов «Советская тюркология» и «Известия АН КазССР. Серия филологическая» (долгое время был его ответственным редактором). С. К. Кенесбаев неоднократно избирался депутатом городского Совета депутатов трудящихся, являлся членом Алма-Атинского областного комитета Компартии Казахстана. Он был первым по времени (1947) председателем Казахского отделения Всесоюзного общества культурной связи (ВОКС) с границей. Один из ветеранов науки в республике, С. К. Кенесбаев и поныне плодотворно занимается научной деятельностью в Академии наук Казахской ССР.

Многогранная научно-педагогическая и общественная деятельность ученого высоко оценена правительством. С. К. Кенесбаев награжден орденом Ленина, орденами Трудового Красного Знамени и Красной Звезды, несколькими медалями СССР и Почетной грамотой Верховного Совета Казахской ССР. Он является одним из первых ученых, удостоенных почетного звания «Заслуженный деятель науки Казахской ССР».

*Член-корреспондент АН КазССР, доктор
филологических наук, профессор
Ш. Ш. САРЫБАЕВ*

**ҚАЗАҚ ССР ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ АКАДЕМИГІ
І. Қ. КЕҢЕСБАЕВТЫҢ ӨМІРІ МЕН ЕҢБЕКТЕРІ
ТУРАЛЫ ӘДЕБИЕТ**

**ЛИТЕРАТУРА О ЖИЗНИ И ТРУДАХ АКАДЕМИКА
АКАДЕМИИ НАУК КАЗАХСКОЙ ССР
С. Қ. КЕҢЕСБАЕВА**

1. К р о т о в и ч Е. В. Библиография. [І. Кеңесбаевтың 1939 ж. орыс мектебінің 8—10 кластарына арнап шығарған «Қазақ тілі» оқулығы туралы]. — Халық мұғалімі, 1940, № 15—16, 51—54-б.

2. С а д у а қ а с о в Ә. Әліппе кітабы. [І. Кеңесбаевтың 1939 ж. шыққан «Әліппесі»]. — Халық мұғалімі, 1940, № 9—10, 69—73-б.

3. Ы д ы р ы с о в Д. Қазақ тілінің грамматикасы туралы: [І. Кеңесбаевтың 8—9 кл. арналған оқулығы туралы]. — Лениншіл жас, 1940, 26 февр.

4. К е н ж е б а е в Б., М а х м у д о в Х. Тіл маманы. — Соц. Қазақстан, 1945, 6 май.

5. Б а л а қ а е в М. Б. Ісмет Кеңесбаев. — Лениншіл жас, 1946, 14 март.

6. К е н ж е б а е в Б. Тіл, әдебиет ғалымы. — Соц. Қазақстан, 1946, 24 февр.

7. Е р ғ а л и е в Т. Қазақ тілі грамматикасының кейбір мәселелері: [І. Кеңесбаев, Қ. Ахановтың 5—6 кл. арналған грамматикасы туралы]. — Екпінді құрылыс, 1952, 29 янв.

8. Б о л ғ а н б а е в Ә. Лингвистикалық терминдердің қысқаша орысша-қазақша сөздігі: [І. Кеңесбаев, Т. Жанұзақовтың 1956 жылы шыққан сөздігі жайында]. — Коммунизм таңы, 1956, 23 окт.

9. С а п а р ғ а л и е в а Ү. Оқулықтардың сапасы жедел жақсартылуға тиіс: [І. Кеңесбаев, А. Ысқақов, Қ. Ахановтың 1955 ж. шыққан «Қазақ тілі грамматикасының» 1-бөлім оқулықтары туралы]. — Қазақстан мұғалімі, 1956, 2 февр.

10. Ә б д і р а х м а н о в Ә. Академик І. Кеңесбаев. — Қазақ әдебиеті, 1957, 15 февр.

11. Әбдірахманов Ә. Педагог-ғалым: [І. Кеңесбаевтың туғанына 50 жыл). — Қазақстан мұғалімі, 1957, 15 февр.
12. Әлханов М. Ғалым құрметіне. — Қазақстан мұғалімі, 1957, 21 февр.
13. Жанұзақов Т. Көрнекті ғалым. — Лениншіл жас, 1957, 15 февр.
14. Қадірбергенов М. Көрнекті тіл маманы. — Екпінді құрылыс, 1957, 16 февр.
15. Мұсабаев Ғ. Педагог-ғалым. — Коммунизм таңы, 1957, 15 февр.
16. Ысқақов А. Академик Ісмет Кеңесбаев. — Соц. Қазақстан, 1957, 15 февр.
17. Сарыбаев Ш. 5—6 кл. арналған қазақ тілі оқулығы: [І. Кеңесбаев, А. Ысқақов, Қ. Ахановтың 1957 ж. басылған Қазақ тілі грамматикасы. 1-бөлім. Фонетика мен морфология туралы]. — Қазақ тілі мен әдебиеті, 1958, № 3, 94—96-б.
18. Аманов Ш., Әмірәлиев Қ. Жазба мәдениетіміздің елеулі табысы: [1963 ж. шыққан «Қазақ тілінің орфографиялық сөздігі» туралы]. — Қазақстан мектебі, 1963, № 11, 79—83-б.
19. Әбдірахманов Ә., Қалиев Ғ. Қазақ тілі біліміндегі жаңа еңбек: (І. Кеңесбаев пен Ғ. Мұсабаевтың 1962 жылы шыққан «Қазіргі қазақ тілі» туралы). — Қазақстан коммунисті, 1963, № 12, 70—74-б.
20. Әбілқасымов А. «Қазіргі қазақ тілі: лексика, фонетика»: [І. Кеңесбаев пен Ғ. Мұсабаевтың 1962 жылы шыққан еңбектері туралы]. — Қазақстан мектебі, 1963, № 7, 94—96-б.
21. Қазыбаев С. Қазақ тілі оқулығы жөнінде: [І. Кеңесбаев пен Ғ. Мұсабаевтың «Қазіргі қазақ тілі: лексика, фонетика» атты 1962 жылы шыққан кітабы туралы]. — Қазақстан мектебі, 1963, № 5, 86—91-б.
22. Әмірәлиев Қ. Жаңа кітап: [«Қазақ тілінің орфографиялық сөздігі». Ред. басқар. І. Кеңесбаев т. б. Алматы, 1963]. — Қазақстан мұғалімі, 1963, 14 ноябрь.
23. Әмірәлиев Қ. Құнды еңбек: [І. Кеңесбаев пен Ғ. Мұсабаевтың 1962 жылы шыққан «Қазіргі қазақ тілі: лексика, фонетика» атты оқулығы туралы]. — ҚазССР Ғылым акад. Хабарлары. Қоғамдық ғылымдар сериясы, 1963, № 5, 83—85-б.
24. Серғалиев М. Көпке көмекші кітап: [«Қазақ тілінің орфографиялық сөздігі» / Ред. басқар. І. Кеңесбаев т. б. 1963 ж.]. — Лениншіл жас, 1963, 5 ноябрь.
25. Айтазин Қ., Еділбаев Ж. Ұстаз, ғалым, азамат. — Коммунизм жолы, 1967, 15 февр.

26. Әбілқасымов Б. Көрнекті ғалым. — Коммунистік еңбек, 1967, 15 февр.
27. Балақаев М. Б. Педагог-ғалым. — Соц. Қазақстан, 1967, 15 февр.
28. Барлыбаев Р., Жақыпбеков М. Нағыз дарын несі. — Оңтүстік Қазақстан, 1967, 15 февр.
29. Есенғұлов А., Айтбаев Ә. Тілстанға саяхат: [І. Кеңесбаев пен Т. Жанұзақовтың 1966 ж. шыққан «Тіл білімі терминдерінің орысша-қазақша сөздігі» туралы]. — Білім және еңбек, 1967, № 8, 26—27-б.
30. Есенов Қ. Ірі ғалым. — Көкшетау правдасы, 1976, 15 февр.
31. Жанұзақов Т., Нақысбеков О. Ғалым-педагог. — Лениншіл жас, 1967, 14 февр.
32. Құрышжанов Ә. Атақты ғалым. — Еңбек туы, 1967, 17 февр.
33. Махмұтов А. Ғалым ұстаз. — Жетісу, 1967, 15 февр.
34. Нұрмағамбетов Ә. Ғылым сапарында. — Жетісу, 1967, 15 февр.
35. Сарыбаев Ш. Ш. Педагог-академик. — Қазақстан мектебі, 1967, № 8, 45—48-б.
36. Сарыбаев Ш. Ш., Нақысбеков О., Омарбеков С. Исмет Кеңесбаев 60 жаста. — ҚазССР Ғылым акад. Хабарлары. Қоғамдық ғылымдар сериясы, 1967, № 2, 85—87-б.
37. Серғалиев М. Ғалым. Ұстаз. Азамат. — Коммунизм нұры, 1967, 15 февр.
38. Серғалиев М. Тіл терминдерінің сөздігі. [І. Кеңесбаев, Т. Жанұзақов. «Тіл білімі терминдерінің орысша-қазақша сөздігі» туралы. Алматы, 1966]. — Жетісу, 1967, 29 июль.
39. Хасанов Б. Ғалым әрі ұстаз. — Қазақ әдебиеті, 1967, 17 февр.
40. Сөз зергерімен кездесу. — Оңтүстік Қазақстан, 1968, 6 сент.
41. Сейітов С. Академик ағаға. — Кітапта: Сейітов С. Сенем саған. Өлеңдер жинағы. Алматы, 1971, 21—22-б.
42. Оразбеков Н. Ол — ұстаз. — Білім және еңбек, 1972, № 9, 18—19-б.
43. Уәлиев Н., Бөриев Ә. Академик Исмет Кеңесбаев. — Лениншіл жас, 1973, 13 март.
44. Кеңесбаев Исмет Кеңесбайұлы. — Кітапта: ҚСЭ, 5-т. Алматы, 1974, 380-б.
45. Айтбаев Ә. Тілстан тарланы. — Білім және еңбек, 1977, № 6, 12—13-б.
46. Айтбаев Ә., Уәлиев Н. Тіл мерейі: [І. К. Кеңесбаевтың

«Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі» туралы]. — Жетісу, 1977, 9 дек.

47. Академик І. Кеңесбаев студенттермен кездесті. — Ленин жолы, 1977, 31 авг.

48. Әбілқасымов Б. Академик Кеңесбаев. — Біздің Отан, 1977, 4 февр.

49. Әбілқасымов Б. Көрнекті ғалым. — Коммунистік жол, 1977, 16 июнь.

50. Балақаев М., Әбілқасымов Б. Ғалым мерейі. — Соц. Қазақстан, 1977, 23 июнь.

51. Доспанов О. Ғалымға құрмет. — Қазақ әдебиеті, 1977, 26 авг.

52. Есенов Қ. Ғалым жолы. — Қазақстан мұғалімі, 1977, 17 июнь.

53. Жанұзақов Т. Ғылым жолын мұрат тұтқан. — Жетісу, 1977, 23 июнь.

54. Жүнісбеков Ә. Аса көрнекті ғалым. — Оңтүстік Қазақстан, 1977, 23 июнь.

55. Жүнісов Д. Белгілі ғалым. — Октябрь туы, 1977, 15 февр.

56. Жүнісов Н. Қазақ тіл білімінің білгірі. — Ленин жолы, 1977, 23 июнь.

57. Ибатов Ә., Мұсаханов Ә. Ғалым, ұстаз. Академик Ісмет Кеңесбаев 70 жаста. — Коммунизм нұры, 1977, 19 апр.

58. Ибатов Ә., Мұсаханов Ә. Зерделі тілдің зерек ғалымы. — Ленин туы, 1977, 30 март.

59. Кеңесбаев Ісмет. — Қазақ календары, 1977, 15 февр.

60. Қайдаров Ә., Айтбаев Ә. Ұстаз туралы сөз. — Қазақ әдебиеті, 1977, 17 июнь.

61. Мұсабаев Ғ., Сүлейменов Б., Жанұзақов Т. Бағалы еңбек: [І. Кеңесбаевтың «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі» жөнінде]. — Соц. Қазақстан, 1977, 3 июнь.

62. Өмірбеков З. Академик І. Кеңесбаев редакциямызда. — Оңтүстік Қазақстан, 1977, 20 авг.

63. Сарыбаев Ш. Үлкен ғалым. — Лениншіл жас, 1977, 23 июнь.

64. Сәдібеков А. Академик І. Кеңесбаев Қызылордада. — Ленин жолы, 1977, 27 авг.

65. Сыздықова Р. Ғасырлар мұрасы: [І. Кеңесбаевтың «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі» туралы]. — Қазақ әдебиеті, 1977, 16 дек.

66. Тоқмағамбетов А. Ғалымдар ақсақалы. — Ленин жолы, 1977, 23 июнь.

67. Уәлиев Н. Аға ғалым. — Мәдениет және тұрмыс, 1977, № 6, 11-б.

68. Ысқақов А. Қазақ тілінің көркі: [І. Кеңесбаевтың «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі» туралы]. — Біздің Отан, 1977, 24/26, декабрь.

69. Ерғалиев Х. Ісмет Кеңесбаевқа. — Кітапта: Ерғалиев Х. Жанарымда жұмыр жер: (Өлеңдер мен поэма). Алматы, 1978, 56-б.

70. Бердібаев Р. Сөз маржаны: [І. Кеңесбаевтың «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі» туралы]. — Жұлдыз, 1978, № 6, 218—219-б.; — Октябрь туы, 1978, 29 март.

71. Есенов Қ. Асыл қазына: [І. Кеңесбаевтың «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі» туралы]. — Қазақстан мұғалімі, 1978, 17 февр.

72. Қайдаров Ә., Әбдірахманов Ә. Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі. [І. Кеңесбаевтың «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі» туралы]. — Қазақстан коммунисті, 1978, № 10, 93—96-б.

73. Хасанов Б., Керімов Ә. Халық игілігінің қайнары: [І. Кеңесбаевтың «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі»]. — Лениншіл жас, 1978, 8 февр.

74. Мұсабекова Ф. Сөз өрнектері: [І. Кеңесбаевтың «Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі» туралы]. — Білім және еңбек, 1979, № 9, 32-б.

75. Кенжебаев Б., Махмудов Х. Талантливый лингвист. — Казахст. правда, 1945, 29 апр.

76. Искаков А. Языковед С. Кеңесбаев. — Казахст. правда, 1946, 18 мая.

77. С. К. Кеңесбаев. — Вестн. АН КазССР, 1946, № 6, с. 19.

78. Чернышев В. И. О «стержневых» именах числительных в русском и казахском языке: [По поводу диссертации С. К. Кеңесбаева «Устойчивые словосочетания в казахском языке»]. — Изв. АН КазССР. Сер. филол., 1946, вып. 4, с. 45—52.

79. Сехимбаев Е. Замечания к казахскому букварю: (Письмо в редакцию). — Казахст. правда, 1947, 4 марта.

80. Абдрахманов А. Педагог-ученый. — Учитель Казахстана, 1957, 14 янв.

81. Балакаев М. Б. Смет Кеңесбаевич Кеңесбаев. — Вестн. АН КазССР, 1957, № 4, с. 100—101.

82. Мусабоев Г. Талантливый советский ученый. — Казахст. правда, 1957, 16 февр.

83. Балакаев М. Смет Кеңесбаевич Кеңесбаев. — Изв. АН КазССР. Сер. филол. и искусство, 1959, № 1—2, с. 5—8.

84. Шенгелбаев Т. Академик Кенесбаев рассказывает. — Алма-Атинск. правда, 1959, 4 дек.
85. Балакаев М. Б. Шестидесятилетие академика АН КазССР С. К. Кенесбаева. — Вестн. АН КазССР, 1967, № 3, с. 77—79.
86. Койчубаев Е., Шипова Е. Юбилей академика. — Огни Алатау, 1967, 14 февр.
87. Насыров Д. С., Тажмуратов А., Доспанов У. Смет Кенесбаевич Кенесбаев. — Вестн. Каракалп. ФАН УзССР, 1967, № 2, с. 111—112.
88. Поздравляем юбиляра. — Ленинск. смена, 1967, 15 февр.
90. Сарыбаев Ш. Ш. Смет Кенесбаевич Кенесбаев. — Народы Азии и Африки, 1967, № 1, с. 216—218.
91. Тажмуратов А., Чарыяров Б. 35 лет, отданных науке. — Туркм. искра, 1967, 17 февр.
92. Указ Президиума Верховного Совета Казахской ССР о награждении Почетной грамотой Верховного Совета Казахской ССР тов. Кенесбаева С. К. — Казахст. правда, 1967, 15 февр.
93. Балакаев М. Б. О тюркологических исследованиях С. К. Кенесбаева. — В кн.: Исследования по тюркологии. Алма-Ата, 1969, с. 5—16.
94. Джунисбеков А. Вклад ученого: К 70-летию со дня рождения С. К. Кенесбаева. — Южн. Казахстан, 1977, 23 июня.
95. Доспанов У. 70-летие академика С. К. Кенесбаева. — Вестн. Каракалп. ФАН УзССР, 1977, № 2, с. 92—93.
96. Искаков А. По велению долга: (К 70-летию С. К. Кенесбаева). — Казахст. правда, 1977, 25 июня.
97. Кайдаров А. Т. Слово об учителе: К 70-летию со дня рождения академика АН КазССР С. К. Кенесбаева. — Изв. АН КазССР. Сер. филол. 1977, № 1, с. 63—69.
98. Кайдаров А. Т. Смет Кенесбаевич Кенесбаев. — Сов. тюркология, 1977, № 1, с. 120—124.
99. Кайдаров А., Джунусов Н. У истоков казахской лингвистики. — Путь Ленина, 1977, 23 июня.
100. Laude-Cirtautas J. Ismet Kenesbayev. — Central Asiatic Journal, 1977, Vol., XXI, № 1, p. 1—4.
101. Мирошникова Е. ...И человечность: (К 70-летию С. К. Кенесбаева). — Вечерн. Алма-Ата, 1977, 24 июня.
102. Насыров Д. С., Доспанов У. Светлый путь науки. — Сов. Каракалпакия, 1977, 12 июля.
103. Семидесятилетие академика АН КазССР С. К. Кенесбаева. — Вестн. АН КазССР, 1977, № 2, с. 72.

104. Х у с а и н о в К. Горизонты творчества. — Ленинск. смена, 1977, 23 июня.

105. Указ Президиума Верховного Совета СССР о награждении академика Академии наук КазССР Кенесбаева С. К. орденом Ленина. — Правда, 1977, 16 февр.; Известия, 1977, 16 февр.

106. Указ. Президиума Верховного Совета Каракалпакской АССР о присвоении почетного звания заслуженного деятеля науки Каракалпакской АССР Кенесбаеву С. К. — Сов. Каракалпакия, 1977, 12 июля.

107. К о п ы л е н к о М. М., С а р ы б а е в Ш. Ш. [О кн.: Кенесбаев І. Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі. Алматы, 1977]. — Сов. тюркология, 1978, № 2, с. 80—83.

108. У м а р о в Э. Ценный труд по тюркологии: [О кн.: Кенесбаев І. Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі Алматы, 1977]. — Изв. АН КазССР. Сер. филол., 1978, № 1, с. 51—52.

109. Ч а р ы я р о в Б., Н а з а р о в О. Новое достижение тюркской лексикографии. [О кн.: Кенесбаев І. Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі. Алматы, 1977]. — Изв. АН Туркм. ССР. Сер. обществ. наук, 1978, № 6, с. 79—80.

110. Н а д ж и п Э. Н. [О кн.: Кенесбаев І. Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі. Алматы, 1977]. — Сов. тюркология, 1979, № 2, с. 80—82.

111. Н а д ж и п Э. Н., К у р ы ш ж а н о в А. Важный вклад в казахское языкознание. — Казахст. правда, 1979, 3 июля.

112. Кенесбаев Смет Кенесбаевич. — В кн.: Развитие казахского советского языкознания. Алма-Ата, 1980, с. 180—181.

113. Т а л и п о в Т., С а д в а к а с о в Ғ., Қ а й д а р о в А. Чон алим, ғәмхор устаз. — Коммунизм туғи, 1967, 12 февр.

114. Т а ж и м у р а т о в А., А б и л к а с и м о в М. Атоқли тилшунос олим. — Узбекстон маданияти, 1967, 15 февр.

115. Н а с ы р о в Д. С., Д о с п а н о в О. Көрнекли совет тюркологи. — Сов. Каракалпакстаны, 1977, 12 июль.

116. С. К. Кенесбаевқа Қарақалпақстан АССР-ына мийнети синген илим ғайраткери хұрметли атағын бериу хаққында Қарақалпақстан АССР Жоқарғы Совети Президиумының Указы. — Сов. Қарақалпақстаны, 1977, 12 июль.

ЕҢБЕКТЕРІНІҢ ХРОНОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШІ ХРОНОЛОГИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ ТРУДОВ

1934

1. Қазақ тілі. Бастауыш мектептің оқулығы. 1-бөлім. Грамматика мен емле. 1—2 класс үшін. Алматы: Қазбас., 1934. 64 б.

1935

2. Қазақ тілі. Бастауыш мектептің оқулығы. 3-бас., 1-бөлім. Грамматика мен емле. 1—2 класс үшін. Қызылорда: Қазбас., 1935. 64 б.

1936

3. Қазақ тілі. Бастауыш мектептің оқулығы. 4-ші бас., 1-бөлім. Грамматика мен емле. 1—2-класс үшін. Қызылорда: Қазбас., 1936. 64 б.

1938

4. Әліппе. Қазақ бастауыш мектептерінің кластары үшін. Алматы: Қазмембас., 1938. 72 б.

1939

5. Әліппе. Алматы: Қазмембас., 1939. 72 б.

6. Қазақ тілі грамматикасы. Орыс орта мектептеріне арналған (1-бөлім). Морфология 8—10-кластар үшін. Алматы: Қазмембас., 1939. 148 б.

1940

7. Әліппе. Түзетіліп 2-бас. Алматы: Қазмембас., 1940. 72 б.
8. Қазақ тілінің орыс графикасына негізделген жаңа алфавиті мен орфографиясы туралы. — Лениншіл жас, 1940, 31 дек.

1941

9. Әліппе. Алматы: Қазбірмембас., 1941. 80 б.
10. Жаңа алфавит. — Соц. Қазақстан, 1941, 1 янв.
11. Қазақ тілі грамматикасы. Орыс орта мектептеріне арналған. 1-бөлім. Морфология. 8—10 кластар үшін. Түзетіліп 2-ші бас. Алматы: Қазбірмембас., 1941. 150 б.
12. Новый алфавит и орфография казахского литературного языка на основе русской графики: (Правила правописания). Алма-Ата: Қазгосиздат, 1941. 32 с. [Совместно с др.].

1942

13. Қазақ тілі грамматикасы. Қазақтың орталау және орта мектептеріне арналған. 1-бөлім. Фонетика мен морфология. Алматы: Қазбірмембас., 1942. 168 б. [С. Жиенбаевпен бірге].

1943

14. Әліппе. Түзетіліп 3-бас. Алматы: Қазбірмембас., 1943. 80 б.

1944

15. Әліппе. 4-ші бас. Алматы: Қазбірмембас., 1944. 79 б.
16. Қазақ тілі грамматикасы. Қазақтың орталау және орта мектептеріне арналған. 1-бөлім. Фонетика және морфология. Түзетіліп 2-ші бас. Алматы: Қазбірмембас., 1944. 168 б. [С. Жиенбаевпен бірге].

1945

17. Әліппе. Өзгертіліп 5-ші бас. Алматы: Қазбірмембас., 1945. 84 б.
18. Қазақ тілі грамматикасы. Жеті жылдық мектеп пен орта мектепке арналған. 1-бөлім. Фонетика мен морфология. 5—6 кластар

үшін. 3-ші бас. Алматы: Қазбірмембас., 1945. 192 б. [С. Жиенбаевпен бірге].

19. Академик И. И. Мещанинов. — Лениншіл жас, 1946, 16 май.

20. Әліппе. 6-шы бас. Алматы: Қазбірмембас., 1946. 83 б.

21. «Жеті», «үш», «тоғыз», «қырықпен» байланысты ұғымдар. — Қазақ ССР Ғылым акад. Хабарлары. Филологиялық серия, 1946, 4-шығ., 3—14-б.

22. Қазақ тілінің идиомдары мен фразалары туралы. — Халық мұғалімі, 1946, № 1—2, 39—42-б.; № 3—4, 42—49-б.

23. Мәдениет ошағы. — Соц. Қазақстан, 1946, 6 апр.

24. Тарихи шындық. — Соц. Қазақстан, 1946, 16 авг.

25. О достижениях и задачах изучения казахского языка. — В кн.: Труды первой сессии АН КазССР. 1—7 июня 1946 г. Алма-Ата, 1946, с. 312—329.

1947

26. Әліппе. Қазақ ССР Оқу министрлігі бекіткен. Түзетіліп басулы. Алматы: Қазбірмембас., 1947. 76 б. [Ғ. Бегалиевпен бірге].

27. Қазақ тілі грамматикасы. Жеті жылдық мектеп пен орта мектепке арналған. 1-бөлім. Фонетика мен морфология. 5—6 кластар үшін. 4-бас. Алматы: Қазбірмембас., 1947. 191 б. [С. Жиенбаевпен бірге].

28. Тіл және әдебиет институты өзінің қателіктерін большевикше түзетуде. — Соц. Қазақстан, 1947, 22 июнь.

29. О реализации Постановления ЦК КП(б) Казахстана «О грубых политических ошибках в работе Института языка и литературы Академии наук Казахской ССР». — Вестн. АН КазССР, 1947, № 3, с. 13—16.

30. Советтик Қазақстандағы маданият жана илим. — Советтик Кыргызстан, 1947, 28 окт. [Қырғыз тілінде].

1948

31. Әліппе. Түзетіліп 2-бас. Алматы: Қазмембас., 1948. 76 б. [Ғ. Бегалиевпен бірге].

32. Қазақ тілі грамматикасы. Сегіз жылдық мектепке арналған. 1-бөлім. Фонетика, лексика және морфология. Алматы: Қазмембас., 1948. 166 б. [С. Жиенбаевпен бірге].

33. Қазақ тілінің екпін категориясы туралы. — Қазақ ССР Ғылым акад. Хабарлары. Лингвистикалық серия, 1948, 5-шығ., 19—23-б.

34. Қазіргі қазақ тілінің дауыссыз дыбыстары. — Халық мұғалімі, 1948, № 11, 50—53-б.

35. Общее собрание Академии наук Казахской ССР: (Краткое изложение доклада С. К. Кенесбаева «О плане научно-исследовательских работ на 1949 г.»). — Вестн. АН КазССР, 1948, № 12, с. 3—10.

36. Центр науки и культуры. — Казахст. правда, 1948, 29 мая.

1949

37. Әліппе. Түзетіліп 3-бас. Алматы: ҚазмемОҚБ., 1949. 75 б. [Ғ. Бегалиевпен бірге].

38. Қазақ тілі грамматикасы. Жеті жылдық мектеп пен орта мектепке арналған 1-бөлім. Фонетика мен морфология. 5—6 кластар үшін. 5-бас. Алматы: ҚазмемОҚБ., 1949. 199 б. [С. Жиенбаевпен бірге].

39. Қазақ тілі грамматикасы. Сегіз жылдық мектепке арналған. 1-бөлім. Фонетика, лексика және морфология. Алматы: Қазмембас., 1949. 198 б. [А. Ысқақов және Қ. Ахановпен бірге].

40. Осы күнгі қазақ тілінің дауысты дыбыстары. — Халық мұғалімі, 1949, № 5, 39—44-б.

41. Содружество академий наук: (Беседа с вице-президентом АН КазССР С. К. Кенесбаевым). — Казахст. правда, 1949, 15 июля.

1950

42. Әліппе. Алматы: «Жаңа өмір», 1950. 92 б. [Ғ. Бегалиевпен бірге].

43. Қазақ тілі грамматикасы. Жеті жылдық мектеп пен орта мектепке арналған. 1-бөлім. Фонетика және морфология. 5—6 кластар үшін. Түзетіліп 7-бас. Алматы: ҚазмемОҚБ., 1950. 206 б. [С. Жиенбаевпен бірге].

44. Қазақ тіліндегі фразалық қос сөздер. — Қазақ ССР Ғылым акад. Хабарлары. Лингвистикалық серия, 1950, 6-шығ., 3—12-б.

45. Н. Я. Марр и развитие казахского литературного языка и письменности в советское время: (Доклад на научной сессии, посвященной памяти Н. Я. Марра. Москва, 26 янв. 1950 г.) — Вестн. АН КазССР, 1950, № 2, с. 3—15.

1951

46. Әліппе. Алматы: ҚазмемОҚБ., 1951. 82 б. [Ғ. Бегалиевпен бірге].

47. Қазақ тілі грамматикасы. Жеті жылдық мектеп пен орта

мектептің 5—6-кл. арналған. Алматы: ҚазмемОҚБ., 1951. 168 б. [К. Ахановпен бірге].

1952

48. Қазақ тілі грамматикасы. Жеті жылдық мектеп пен орта мектепке арналған. 1-бөлім. Фонетика, лексика және морфология. 5—6-кл. арналған. Алматы: ҚазмемОҚБ., 1952. 196 б. [А. Ысқақов және Қ. Ахановпен бірге].

1953

49. Қазақ тілі грамматикасы. Жеті жылдық мектеп пен орта мектепке арналған. 1-бөлім. Фонетика, лексика және морфология. 5—6 кл. арналған. 2-ші бас. Алматы: ҚазмемОҚБ., 1953. 188 б. [А. Ысқақов және Қ. Ахановпен бірге].

50. К вопросу о влиянии русского языка на казахский язык. — Вестн. АН КазССР, 1953, № 6, с. 11—19.

1954

51. Қазақ тілі грамматикасы. Жеті жылдық мектеп пен орта мектепке арналған. 1-бөлім. Фонетика, лексика және морфология. 5—6 кл. арналған. 3-ші бас. Алматы: ҚазмемОҚБ., 1954. 192 б. [А. Ысқақов және Қ. Ахановпен бірге].

52. Қазіргі қазақ тілінің буын категориясы. — ҚазССР Ғылым акад. Хабаршысы, 1954, № 1, 60—68-б.

53. Тіл мәдениеті арта түссін. — Соц. Қазақстан, 1954, 3 сент.

54. Фонетика және дыбыстар туралы түсінік. — Кітапта: Қазіргі қазақ тілі. Алматы, 1954, 95—176-б.

55. О некоторых особенностях фразеологических единиц в казахском языке. — Изв. АН КазССР. Сер. филол. и искусствоведения, 1954, вып. 1—2, с. 6—27.

1955

56. Әліппе. Бастауыш мектептің 1-класы үшін. 4-бас. Алматы: ҚазмемОҚБ., 1955. 100 б. [Басқалармен бірге].

57. Қазақ тілі грамматикасы. Жеті жылдық мектеп пен орта мектепке арналған. 1-бөлім. Фонетика, лексика және морфология. 5—6 кл. арналған. 4-ші бас. Алматы: ҚазмемОҚБ., 1955. 192 б. [А. Ысқақов және Қ. Ахановпен бірге].

58. Тіл байлығы үшін. — Қазақ әдебиеті, 1955, 14 янв.
59. Абай — основоположник казахского литературного языка. — Сов. Казахстан, 1955, № 9, с. 124—130.

1956

60. Әліппе. 5-бас. Алматы: Қазмембірбас., 1956. 96 б. [Басқалармен бірге].
61. Қазақ тілі грамматикасы. Жеті жылдық мектеп пен орта мектепке арналған. 1-бөлім. Фонетика, лексика және морфология. 5-ші бас. Алматы: ҚазмемОҚБ., 1956. 192 б. [А. Ысқақов және Қ. Ахановпен бірге].
62. Лингвистикалық терминдердің қысқаша орысша-қазақша сөздігі. Алматы: ҚазССР Ғылым акад. бас., 1956. 82 б. [Т. Жанұзақовпен бірге].

1957

63. Алфавит пен емле ережелерінің кейбір өзгерістері туралы. — Халық мұғалімі, 1957, № 7, 59—66-б. [Ғ. Мұсабаевпен бірге].
64. Алфавит пен орфографияны жетілдіре берейік. — Соц. Қазақстан, 1957, 4 апр. [М. Балақаев және А. Ысқақовпен бірге].
65. Әліппе. 6-бас. Алматы: Қазмембірбас., 1957. 96 б. [Басқалармен бірге].
66. Көркейген ғылым: (Тіл ғылымының дамуы туралы). — Қазақ әдебиеті, 1957, 7 ноябрь.
67. Қазақ лингвистикасының негізін қалаушы: [Проф. Қ. Жұбанов]. — Қазақстан мұғалімі, 1957, 5 дек. [М. О. Әуезовпен бірге].
68. Қазақ тіл білімінің Совет өкіметі тұсында дамуы. — В кн.: Наука в Казахстане за сорок лет Советской власти. Алма-Ата, 1957, с. 407—431; — Соц. Қазақстан, 1957, 12 окт.; — Ленин туы, 1957, 16 окт. [Ш. Ш. Сарыбаевпен бірге].
69. Қазақ тілі білімінің кейбір мәселелері. — Қазақ әдебиеті, 1957, 28 март; — Қазақстан мұғалімі, 1957, 28 март.
70. Өңделген қазақ жазуы. — Соц. Қазақстан, 1957, 9 июнь.
71. Сауатты жазу — мәдениеттіліктің белгісі. — Соц. Қазақстан, 1957, 20 окт.; — Коммунизм жолы, 1957, 24 окт. [Басқалармен бірге].
72. Ірі оқымысты: [Проф. Қ. Жұбанов]. — Қазақ әдебиеті, 1957, 5 дек. [М. О. Әуезовпен бірге].
73. Важное событие в культурной жизни казахского народа (об уточнении казахской письменности). — Казахст. правда, 1957, 13 июня.

74. Казахское языкознание за 40 лет. — Вестн. АН КазССР, 1957, № 11, с. 55—66. [Совместно с Ш. Ш. Сарыбаевым].

75. О некоторых насущных вопросах казахского языкознания. — Вестн. АН КазССР, 1957, № 4, с. 3—13.

76. Основоположник казахской лингвистики: (О творческой деятельности проф. К. Жубанова). — Учитель Казахстана, 1957, 5 дек. [Совместно с М. Ауэзовым].

77. Письменная литература и печать. — В кн.: История Казахской ССР. Алма-Ата, 1957, т. 1, с. 547—559.

78. Развитие духовной культуры. — В кн.: История Казахской ССР. Алма-Ата, 1957, т. 1, с. 99—112. [Совместно с С. Г. Кляшторным].

1958

79. Әліппе. 7-ші бас. Алматы: Қазмембірбас., 1958. 96 б. [Басқалармен бірге].

80. Ғылымдағы табыстар: (ҚазССР Ғылым акад. Тіл және әдебиет ин-ты). — Коммунизм таңы, 1958, 1 май.

81. Жарқын болашақ үшін. — Қазақ тілі мен әдебиеті, 1958, № 10, 8—9-б.

82. Көрнекті ғалым: [Проф. Қ. Жұбанов]. — Жұлдыз, 1958, № 6, 107—113 б. [Ғ. Мұсабаевпен бірге].

83. Көрнекті ғалым-педагог: [М. С. Сильченко]. — Қазақ әдебиеті, 1958, 11 апр.

84. «Қазақ әдебиеті» газетіне хат: (Газет бетінде кейбір терминдердің қолданылуы жөнінде). — Қазақ әдебиеті, 1958, 7 ноябрь.

85. Өмірлік маңызы бар мәселе. — Қазақстан мұғалімі, 1958, 23 окт. [Г. Жәркешевамен бірге].

86. Профессор Құдайберген Жұбанов және оның ғылыми-педагогикалық мұралары. — Қазақ тілі мен әдебиеті, 1958, № 2, 26—32-б.

87. [Выступление по вопросу изучения оттенков вспомогательных глаголов в тюркских языках]. — В кн.: Вопросы грамматики тюркских языков: Материалы координационного совещания по проблемам глагольного вида и сложно-подчиненного предложения в тюркских языках, состоявшегося 24—27 сентября 1956 г. [в Алма-Ате]. Алма-Ата, 1958, с. 145—147.

88. О преподавании языков в национальной школе. — Учитель Казахстана, 1958, 27 ноября.

1959

89. Әдеби тіліміздің кейбір келелі мәселелері жайында. — Қазақ әдебиеті, 1959, 15 май.

90. Әліппе. Бастауыш мектептің 1-класы үшін. Алматы: ҚазмемОҚБ., 1959. 96 б. [Басқалармен бірге].
91. Игі сапар, ізгі нәтиже. — Қазақ әдебиеті, 1959, 23 окт.
92. Кіріспе. — Кітапта: Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі, 1-т. Алматы, 1959, 1—5-б.
93. Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі, 1-т. Алматы: ҚазССР Ғылым акад. басп., 1959. 337 б. [Басқалармен бірге].
94. Қытай халық республикасында тіл білімінің дамуы. — Қазақ ССР Ғылым акад. Хабаршысы, 1959, № 10, 100—101-б.
95. О смысловой характеристике слов (на материалах словарей казахского языка). — Труды Ин-та языка и литературы АН КазССР, 1959, т. 1. Вопросы казахского языкознания, с. 5—15.
96. Предисловие. — В кн.: Сарыбаев Ш. Ш. Междоветие в казахском языке. Алма-Ата, 1959, с. 3—9.
97. Развитие казахского литературного языка в советское время. — В кн.: М. О. Ауэзову: Сб. статей к его шестидесятилетию. Алма-Ата, 1959, с. 56—69.
98. Эпопея об Абае: (К присуждению Ленинской премии М. О. Ауэзову). — Казахст. правда, 1959, 23 апр.

1960

99. Әліппе. Сегіз жылдық мектептің 1-класына арналған, түзетіліп басылуы. Алматы: ҚазмемОҚБ., 1960. 96 б. [Басқалармен бірге].
100. Белестен белеске. (ҚазССР Ғылым акад. Тіл және әдебиет институтының ғылыми жұмыстары туралы. Жазып алған Ә. Шығысов). — Қазақ әдебиеті, 1960, 8 янв.
101. Ғалымдар тартуы. — Соц. Қазақстан, 1960, 18 окт.
102. Қазақ тіл білімі 40 жылда. — В кн.: Наука Советского Казахстана. Алма-Ата, 1960, с. 595—617. [Ш. Ш. Сарыбаевпен бірге].
103. Қазақ тілі білімінің табыстары. — ҚазССР Ғылым акад. Хабарлары: Филол. және өнертану сериясы, 1960, 3-шығ., 10—21-б. [Ш. Ш. Сарыбаевпен бірге].
104. Л. Н. Толстой көркем шығармаларының тілі туралы. — Соц. Қазақстан, 1960, 20 ноябрь. [Ж. Болатовпен бірге].
105. Филологтардың абыройлы міндеттері. — ҚазССР Ғылым акад. Хабарлары. Филол. және өнертану сериясы, 1960, 3-шығ., 29—31-б.
106. [Выступление на дискуссии, организованной Ин-том языкознания АН СССР 12—16 марта 1957 г. в Москве]. — В кн.: О соотношении синхронного анализа и исторического изучения языков. М., 1960, с. 110—111.

107. [Выступление на Межреспубликанском совещании по вопросам перевода литературы с русского на языки народов Средней Азии, Казахстана и Азербайджана]. — В кн.: Материалы регионального совещания по переводу литературы с русского на языки народов Средней Азии, Казахстана и Азербайджана. 15—18 янв. 1958 г. Алма-Ата, 1960, с. 384—387.

108. Из опыта составления двухтомного толкового словаря казахского языка: (Тезисы докл.). Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1960. 4 с.

109. Казахстанские ученые на Международном конгрессе востоковедов. (Москва, авг. 1960 г.) — Вестн. АН КазССР, 1960, № 10, с. 83—86. [Совместно с А. Н. Нусупбековым].

110. Казахские ученые на международном форуме: К итогам XXV Междунар. конгресса востоковедов (Москва, авг. 1960 г.). — Казахст. правда, 1960, 1 сент.

111. Новый труд о языке древнетюркской письменности. [О кн.: Насилов В. М. Язык орхоно-енисейских памятников. М., 1960]. — Вестн. АН КазССР, 1960, № 12, с. 93—95. [Совместно с А. Курышжановым].

112. О казахском литературном языке. — В кн.: Очерки истории казахской советской литературы. М., 1960, с. 348—388. [Совместно с З. С. Кедринной].

113. О новой уйгурской орфографии. — Изв. АН КазССР. Сер. филол. и искусств., 1960, вып. 2, с. 86—93. [Совместно с А. Т. Кайдаровым].

114. Развитие современного казахского литературного языка: [Доклад на XXV Международном конгрессе востоковедов]. М.: Изд-во вост. лит., 1960. 7 с.

1961

115. Гүлденген елдің ғылымы: [КазССР Ғылым акад. туралы]. — Коммунизм туы, 1961, 10 июнь.

116. Жазба әдеби тіліміздің қайнар көзі туралы. — Кітапта: Әдеби мұра және оны зерттеу. Қазақ әдебиетінің негізгі проблемаларына арналған ғылыми-теориялық конференцияның материалдары (Алматы, 15—19 июнь, 1958 ж.). Алматы, 1961, 280—288-б.

117. Орыс тілі өз тілің. — Қазақстан мұғалімі, 1961. 7 сент.

118. Еще раз о трансформированном повторе в казахском языке. — Изв. АН КазССР. Сер. филологии и искусствовед., 1961, вып. 1, с. 45—48.

119. Коммунистическое общество и национальные языки. — Казхст. правда, 1961, 16 сент.

120. О Малове Сергее Ефимовиче. — Изв. АН КазССР. Сер. филологии и искусствовед., 1961, вып. 1, с. 97—100.

121. Ценное библиографическое издание. [О кн.: Sovietico-turcica. Beiträge zur Bibliographie der türkischen Sprachwissenschaft in Russischer Sprache in der Sowjetunion. 1917—1957. Akademiai Kiado. Budapest, 1960 = Библиография трудов по тюркологии на русском языке, вышедших в Советском Союзе в 1917—1957]. — Вестн. АН КазССР, 1961, № 10, с. 112—115. [Совместно с Р. Г. Сыздыковой].

1962

122. Емлеміздің көкейкесті мәселелері. — КазССР Ғылым акад. Хабарлары. Филология мен өнертану сериясы, 1962, 3-шығ., 3—17-б. [С. Омарбековпен бірге].

123. Жазу мәдениеті және баспасөз. — Соц. Қазақстан, 1962, 4 авг. [С. Омарбековпен бірге].

124. Қазіргі қазақ тілі. Лексика, фонетика. Алматы: ОҚБ, 1962, 316 б. [Ғ. Мұсабаевпен бірге].

125. Тіл — достық пен ынтымақ құралы. — Соц. Қазақстан, 1962, 16 ноябрь.

126. О нормах казахского литературного языка. — В кн.: Всесоюзн. конференция, посвященная закономерностям развития литературных языков народов СССР в советскую эпоху. Алма-Ата, 1962, с. 45—51. [Совместно с др.].

127. Фонетика. — В кн.: Современный казахский язык: Фонетика и морфология. Алма-Ата, 1962, с. 14—118.

128. Язык и общество: (К итогам Всесоюзн. конф., посвящ. закономерностям развития литературных языков народов СССР в советскую эпоху. Алма-Ата, 20—24 ноября 1962 г. Беседа с акад. В. В. Виноградовым и акад. АН КазССР С. К. Кенесбаевым. — Парт. жизнь Казахстана, 1962, № 12, с. 43—47.

1963

129. Қазақ тілінің орфографиялық сөздігі. Алматы: ҚазССР Ғылым. акад. бас., 1963. 575 б. [Басқалармен бірге].

130. Ұлт әдеби тілдерінің совет дәуірі тұсындағы даму заңдылықтары. — ҚазССР Ғылым акад. Хабарлары. Қоғамдық ғылымдар сериясы, 1963, 1-шығ., 31—44-б. [С. Омарбековпен бірге].

131. Важные вопросы языкового развития в советскую эпоху. — Вестн. АН КазССР, 1963, № 1, с. 48—57. [Совместно с Н. Баскаковым и А. Исаевым].

132. К вопросу изучения профессиональной лексики: (По поводу исследования С. Ибрагимова «Профессиональная лексика узбекского языка»). — В кн.: Труды Ин-та языкознания АН КазССР, 1963, т. 3. Вопросы казахского и уйгурского языкознания, с. 24—29.

133. Развитие современного казахского литературного языка. — В кн.: Труды XXV Международного конгресса востоковедов. Москва, 9—16 авг. 1960 г. М., 1963, т. 3. Заседания секций X, XI, XIII, с. 309—313.

1964

134. Из опыта составления двухтомного толкового словаря казахского языка. — В кн.: Материалы Пятого Всесоюзного лексикографического совещания. Фрунзе, 1964, с. 28—35.

135. К вопросу о закономерностях акцентуации в казахском языке. — В кн.: Вопросы казахской филологии. Алма-Ата, 1964, с. 11—22.

136. О новом издании памятника «Кодекс куманикус» в Казахстане: (К изучению языка памятника XIII — начала XIV в.). — Изв. АН КазССР. Сер. обществ. наук, 1964, вып. 3, с. 35—45. [Совместно с А. Курышжановым].

137. О нормах казахского литературного языка. — В кн.: Вопросы развития литературных языков народов СССР в советскую эпоху: Материалы Всесоюзн. конф. Алма-Ата, 20—24 ноября 1962 г. Алма-Ата, 1964, с. 171—186. [Совместно с др.].

138. Об итогах работы секции [тюркских языков]. — Там же, с. 239—241.

139. Русский язык — язык межнационального общения народов СССР. — Там же, с. 29—47. [Совместно с др.].

140. Юбилей академика И. И. Мещанинова: (К 80-летию со дня рождения). — Вестн. АН КазССР, 1964, № 3, 80—83. [Совместно с К. Мусаевым].

1965

141. Қазақ тілі грамматикасы. Сегіз жылдық мектепке арналған. 1-бөлім. Фонетика, лексика және морфология. Алматы: Мектеп. 1965. 207 б. [А. Ысқақов және К. Ахановпен бірге].

142. Оқу-ағарту қызметіндегі ұстаздық жолыңыздың мерекесімен: («Қазақстан мектебі» журналының 40 жылдық мерекесіне). — Қазақстан мектебі, 1965, № 10, 10—12-б.

143. О трансформированном повторе в казахском языке. — В кн.: Вопросы тюркологии: (К 75-летию К. К. Юдахица). Ташкент, 1965, с. 34—38.

144. Прогрессивное влияние русского языка на казахский. — В кн.: Прогрессивное влияние русского языка на казахский. Алма-Ата, 1965, с. 3—26.

1966

145. Қазақ тілі біліміне жүз жыл. — Лениншіл жас, 1966, 28 дек.

146. Қазақ тілінің қысқаша этимологиялық сөздігі. Алматы: Ғылым, 1966. 240 б. [Басқалармен бірге].

147. Тіл білімі терминдерінің орысша-қазақша сөздігі. 2-рет басылды. Алматы: Ғылым, 1966. 208 б. [Т. Жанұзақовпен бірге].

148. Казахский язык. — В кн.: Языки народов СССР. М., 1966, т. 2 (Тюркские языки), с. 320—339. [Совместно с Н. Б. Карашевой].

149. Профессор Худайберген Куанович Жубанов (1899—1938). — В кн.: Жубанов Х. Исследования по казахскому языку. Алма-Ата, 1966, с. 9—31.

150. Ценный вклад в тюркологию: [О кн.: Мусаев К. М. Грамматика караимского языка. Фонетика и морфология. М.: Наука, 1964]. — Вестн. АН КазССР, 1966, № 7, с. 78—80. [Совместно с Г. Г. Мусабаевым].

1967

151. Ұлы Октябрь және қазақ тілі білімі. — Қазақстан коммунисті, 1967, № 5, 72—76-б.

152. Казахское языкознание. — Казахст. правда, 1967, 15 февр.

153. Основные вехи изучения языка казахского народа. — В кн.: Октябрь и наука Казахстана. Алма-Ата, 1967, с. 527—551.

1968

154. К вопросу об экспрессивно-стилистических функциях фразеологизмов. (На материале казахского языка). — В кн.: Развитие стилистических систем литературных языков народов СССР. Ашхабад, 1968, с. 205—212.

155. М. О. Ауэзов-тюрколог. — Изв. АН КазССР. Сер. обществ. наук, 1968, № 6, с. 9—14.

156. Педагог, ученый, поэт: (К 60-летию К. Джумалиева). — Казахст. правда, 1968, 14 июня.

157. Талант, труд, мастерство: (К 70-летию М. С. Сильченко). — Вестн. АН КазССР, 1968, № 4, с. 68—70. [Совместно с Е. В. Лизуновой].

1969

158. Ғылыми прогрестің ірі қайраткері: [Қ. И. Сәтбаевтың туғанына 70 жыл толуына]. — Соц. Қазақстан, 1969, 10 апр.

159. Сөз талғамы — өрелі ой кепілі. — Соц. Қазақстан, 1969, 19 янв. [Ғ. Мүсіреповпен бірге].

160. Владимир Алексеевич Артемов: (К 70-летию со дня рождения). — В кн.: Фонетика казахского языка. Алма-Ата, 1969, 1, с. 5—6.

161. Классификация казахских гласных по данным акустического анализа. — Там же, с. 43—60. [Совместно с Л. П. Блохиной и Р. Қ. Потаповой].

162. О статистическом изучении тюркских текстов. — В кн.: Статистическое и информационное изучение тюркских языков: (Тезисы докл. и сообщ. конф., посвящ. 100-летию со дня рождения В. И. Ленина). Алма-Ата, 1969, с. 3—4. [Совместно с Қ. Бектаевым и Р. Г. Пиотровским].

163. П. М. Мелиоранский — один из первых крупных исследователей казахского языка. — Вестн. АН КазССР, 1969, № 9, с. 36—46.

164. Язык дружбы. — Казахст. правда, 1969, 21 авг.

1970

165. Азамат ғалым: (Н. Т. Сауранбаевтың 60 жылдығына). — КазССР Ғылым акад. Хабаршысы, 1970, № 12, 51—53-б. [Ә. Құрышжановпен бірге].

166. 12-я сессия Постоянной интернациональной алтаистической конференции и наши задачи. — Вестн. АН КазССР, 1970, № 7, с. 74—76. [Совместно с А. Н. Кононовым].

167. Инженерная лингвистика и тюркология. — Советская тюркология, 1970, № 6, с. 3—16. [Совместно с Р. Г. Пиотровским и Қ. Б. Бектаевым].

1971

168. Қазақ ССР Ғылым академиясын ұйымдастырушы-ғалымдар естелігінен. — КазССР Ғылым акад. Хабаршысы, 1971, № 7, 55—59-б.

169. Өртеңге біткен құрақтай. [ҚазССР Ғылым академиясы туралы]. — Лениншіл жас, 1971, 17 июнь.

170. К вопросу о тюрко-монгольской языковой общности: (На материале некоторых грамматических явлений казахского языка). — В кн.: Проблема общности алтайских языков. Л., 1971, с. 322—330.

171. О географических названиях Казахстана, их исследовании, написании и транскрипции. — Изв. АН КазССР. Сер. обществ., 1971, № 4, с. 72—76. [Совместно с А. А. Абдрахмановым и Г. И. Донидзе].

172. О казахском литературном языке. — В кн.: История казахской литературы. Алма-Ата, 1971, т. 3, с. 293—302.

1972

173. Әдеби тіліміз — кең арналы тіл. — Лениншіл жас, 1972, 27 апр. [Ғ. Мүсіреповпен бірге].

174. Сөз талғамы — өрелі ойдың кепілі. — Кітапта: Тіл мәдениеті және баспасөз. Баспасөз тілінің мәдениеті жөніндегі ғылыми-практикалық конференцияның материалдары. Алматы, 1972, 196—216-б. [Ғ. Мүсіреповпен бірге].

175. Казахское языкознание за 50 лет. — Изв. АН КазССР. Сер. обществ., 1972, № 5, с. 20—34. [Совместно с А. Т. Кайдаровым].

176. Об алфавите казахского языка. — В кн.: Вопросы совершенствования алфавитов тюркских языков СССР. М., 1972, с. 66—74. [Совместно с Г. Мусабаевым и К. Неталиевой].

1973

177. Келелі кеңес: (Түркі тілдері диалектологиясы жайында). — Лениншіл жас, 1973, 18 май.

178. Қазақстан Коммунистік партиясы Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Қазақ Советтік Социалистік Республикасына Халықтар Достығы орденін тапсыруға арналған біріккен салтанатты мәжілісінде сөйлеген сөзі. — Соц. Қазақстан, 1973, 16 авг.; — Қазақст. правда, 1973, 16 авг.

179. Казахское языкознание за 50 лет. — Вопросы языкознания, 1973, № 1, с. 99—108. [Совместно с А. Т. Кайдаровым].

180. О научной деятельности Ж. Д. Доскараева. — В кн.: Местные особенности в казахском языке. Алма-Ата, 1973, с. 5—13. [Совместно с Ш. Ш. Сарыбаевым].

181. О природе казахских лексикализованных единиц с формой *-дай/-дей*. — В кн.: Седьмая региональная конференция по диалектологии тюркских языков. (15—17 мая 1973 г.): Маловские чтения (18 мая 1973 г.): Тезисы. Алма-Ата, 1973, с. 154—155.

182. Об инженерной лингвистике. — Вопросы языкознания, 1973, № 2, с. 13—20. [Совместно с К. Б. Бектаевым и Р. Г. Пиотровским].

183. Об использовании собственных имен в казахском языке в нарицательном значении: (Текст докл. на тюркологич. съезде в Анкаре. Сент. 1972 г.). — Сов. тюркология, 1973, № 1, с. 87—91.

184. Орфография казахского языка. — В кн.: Орфография тюркских литературных языков СССР. М., 1973, с. 103—117. [Совместно с Г. Мусабаевым и К. Неталиевой].

185. Форум диалектологов: (О работе седьмой региональной конференции по диалектологии тюркских языков). — Ленинск. смена, 1973, 15 мая.

1974

186. Ұлағатты ұстаздар жайында бірер сөз: [И. И. Мещанинов, С. Е. Малов, А. Н. Самойлович туралы]. — ҚазССР акад. Хабарлары. Тіл, әдебиет сериясы, 1974, № 1, 36—50-б.

187. О роли Академии наук СССР в становлении и развитии общественных наук в Казахстане. — Вестн. АН КазССР, 1974, № 9, с. 3—8.

188. Ценное исследование в изучении синтаксической структуры тюркских языков: [О кн.: Гаджиев Н. З. Основные пути развития синтаксической структуры тюркских языков. М., 1973]. — Изв. АН КазССР. Сер. филол., 1974, № 2, с. 67—72. [Совместно с Х. Есеновым].

1975

189. Қазақ тілі. — Кітапта: ҚСЭ, 6-т. Алматы, 1975, 373—375-б.

190. Қазақ тіліндегі «жалқы» есімнің «жалпы» есім мағынасында жұмсалуды туралы. — Кітапта: Ankara üniversitesi basimevi. — Ankara, 1975, 289—293-б.

191. Қазіргі қазақ тілі. (Лексика, фонетика). Алматы: Ғылым, 1975. 304 б. [Ғ. Мұсабаевпен бірге].

1976

192. Бүкілодақтық түркологиялық конференция. (Алматы). — Соц. Қазақстан, 1976, 19 сент. [А. Кононов және Г. Благовамен бірге].

193. Қазақ ССР Ғылым академиясының құрылтайшылары сөйлейді: (Қазақ ССР Ғылым академиясының 30 жылдығына арналған мәжілісте сөйлеген сөзі). — ҚазССР Ғылым акад. Хабаршысы, 1976, № 7. 33—39-б.

194. Тіл мәдениеті туралы бірер сөз. — Кітапта: Өрелі өнер. Алматы, 1976, 3—8-б.

195. Академик Андрей Николаевич Кононов: (К 70-летию со дня рождения сов. востоковеда, тюрколога). — Изв. АН КазССР. Сер. филол., 1976, № 3, с. 3—8. [Совместно с З. Ахметовым и А. Курышжановым].

196. [Выступление на юбилейной сессии АН КазССР]. — Вестн. АН КазССР, 1976, № 7, с. 33—39.

197. Живая связь времен: [Всесоюзн. тюркол. конф. Алма-Ата, сент. 1976 г.]. — Казахст. правда, 1976, 26 сент. [Совместно с А. Кононовым и Г. Благовой].

198. К вопросу исследования лексико-семантических явлений. — В кн.: Якутский филологический сборник. Якутск, 1976, с. 8—22.

199. О Всесоюзной тюркологической конференции (Алма-Ата, сент. 1976 г.). — Сов. тюркология, 1976, № 3, с. 3—9. [Совместно с А. Кононовым и Г. Благовой].

200. О лексических пластах ономастики казахского языка. — Сов. тюркология, 1976, № 3, с. 78—88. [Совместно с Т. Джанузаковым].

201. О развитии тюркских языков СССР в советскую эпоху. — Вестн. АН КазССР, 1976, № 2, с. 7—16. [Совместно с др.].

202. Предисловие. — В кн.: Шипова Е. Н. Словарь тюркизмов в русском языке. Алма-Ата, 1976, с. 3—6.

203. Социолингвистический анализ функционирования и развития тюркских языков в развитом социалистическом обществе. — В кн.: Советская тюркология и развитие тюркских языков в СССР: (Всесоюзн. тюркол. конф. 27—29 сент. [Алма-Ата] 1976 г. Секция № 1. Тезисы докл. и сообщ.). Алма-Ата, 1976, с. 24—26. [Совместно с Ю. Д. Дешериевым].

1977

204. Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі. Алматы: Ғылым, 1977. 711 б.

205. Верования и религии раннесредневекового населения Казахстана. Язык и письменность. — В кн.: История Казахской ССР. Алма-Ата, 1977, т. 1, с. 430—422. [Совместно с С. Г. Кляшторным].

1978

206. Кейбір фразалар төркіні. — Кітапта: Сөз өнері. Алматы, 1978, 56—61-б.

207. Қазақ тілінің орфографиялық сөздігі. Толықтырылып, түзетіліп 2-ші басылуы. Алматы: Ғылым, 1978. 480 б. [Басқалармен бірге].

208. Развитие общественных функций литературных языков: [О кн.: Дешериев Ю. Д. Общественные функции литературных языков. М., 1976]. — Изв. АН КазССР. Сер. филол., 1978, № 4, с. 68—70. [Совместно с Б. Хасановым].

1979

209. Ұлттық мәдениет пен жазу мәдениетінің даму жолы. — Біздің Отан, 1979, № 7, 8, 9. [Ө. Айтбаевпен бірге].

210. Развитие науки и культуры. — В кн.: История Казахской ССР, Алма-Ата, 1979, т. 2, с. 101—109. [Совместно с С. Г. Кляшторным].

211. Слово об авторе и его книге. — В кн.: Ерзакович Б. Г. Музыкальное наследие казахского народа. Алма-Ата, 1979, с. 178—182. [Совместно с Е. В. Лизуновой].

212. Язык, литература, религия. — В кн.: История Казахской ССР. Алма-Ата, 1979, т. 2, с. 230—238. [Совместно с С. Г. Кляшторным].

1980

213. Өшпес мұра қалдырған түрколог: (С. Е. Маловтың туғанына жүз жыл). — Қазақ ССР Ғылым акад. Хабаршысы, 1980, № 1, 27—35-б.

214. Атақты түрколог: [С. Е. Малов туралы]. — Біздің Отан, 1980, № 4.

215. Перспективы лингвостатистических исследований в тюркологии. — В кн.: Материалы семинара «Статистическая оптимизация преподавания языков и инженерная лингвистика». Чимкент, 1980, с. 32—35.

216. По каменистым тропам науки: (К 60-летию К. Б. Бектаева). — Южн. Казахстан, 1980, 28 ноября. [Совместно с О. Жаутыковым и А. Джубановым].

217. Развитие тюркских языков СССР в советскую эпоху. — В кн.: Проблемы современной тюркологии. Алма-Ата, 1980, с. 24—34. [Совместно с др.].

218. Социолингвистический анализ функционирования и развития тюркских языков в зрелом социалистическом обществе. — Там же, с. 71—79. [Совместно с Ю. Д. Дешериевым].

1981

219. Белгілі ориенталист жайында бірер сөз: (Түрколог Ә. Наджип). — Қазақ ССР Ғылым академиясы Хабарлары. Тіл, әдебиет сериясы, 1981, № 3, 27—33-б. [Ә. Құрышжанов, Ә. Керімовпен бірге].

220. Жазу мәдениеті жайында. — Кітапта: Идеология майданындағы ұлт саясатын бұрмалаушыларға қарсы. Алматы, 1981, 10—38-б. [Ә. Айтбаевпен бірге].

221. «Мұхаббат-наме» ескерткішіндегі қазақ тіліне қатысты кей элементтер жайында. — Кітапта: Қазақ әдеби тілінің қалыптасу тарихы мен даму жолдары. Алматы, 1981, 10—26-б. [Ә. Керімовпен бірге].

222. Түркологиядағы үздік үлес: [А. Н. Қононовтың 1980 ж. шыққан «Көне түркі жазба ескерткіштері тілінің грамматикасы» туралы]. — Біздің Отан, 1981, № 4.

1982

— 223. Ұлы кезең. — Біздің Отан, 1982, июнь, № 12 (134).

224. [О кн.:] Чайковская А. И. Тюркская грамматика в арабызычных филологических трактатах XIII—XIV веков. (Глагол). Ташкент, 1981. — Советская тюркология, 1982, № 4, с. 105—107. [Совместно с А. Құрышжановым].

225. Орта ғасыр ескерткіштерін зерттеу жайында бірер сөз. — (Кітапта: Ескі түркі жазба ескерткіштері туралы зерттеулер. Алматы, 1983, 7—32-б.

І. К. КЕҢЕСБАЕВТЫҢ РЕДАКЦИЯСЫМЕН ШЫҚҚАН ЕҢБЕКТЕР

ТРУДЫ, ИЗДАНИЕ ПОД РЕДАКЦИЕЙ С. К. КЕҢЕСБАЕВА

226. Абай тілі сөздігі. Ред. алқасы: І. Кеңесбаев т. б. Алматы: Ғылым, 1968. 374 б. [Қазақ ССР Ғылым акад. Тіл білімі ин-ты].
227. Алиев Ф. Ф. Очерки по лексике языка турок Казахстана / Отв. ред. Кеңесбаев С. К. Алма-Ата: Наука, 1978. 100 с. (АН КазССР. Ин-т языкознания).
228. Аралбаев Ж. А. Вокализм казахского языка: (Очерки по экспериментальной фонетике и фонологии) / Отв. ред. Кеңесбаев С. Алма-Ата: Наука, 1970. 178 с. (АН КазССР. Ин-т языкознания).
229. Әбдірахманов А. Қазақстанның жер-су аттары / Жауапты редактор І. К. Кеңесбаев. Алматы: Ғылым, 1959. 220 б. (ҚазССР ҒА Тіл мен әдебиет ин-ты).
230. Әбдірахманов А. Топонимика және этимология / Жалпы ред. басқарған І. Кеңесбаев. Алматы: Ғылым, 1975. 208 б. (ҚазССР ҒА Тіл білімі ин-ты).
231. Әубәкіров Ж., Әбдірахманов С., Базарбаев К. Орысша-қазақша географиялық түсіндірме сөздігі / Ред. басқарған І. Кеңесбаев т. б. Алматы: Ғылым, 1966. 204 б. (ҚазССР ҒА Тіл білімі ин-ты).
232. Балакаев М. Б. Современный казахский язык: Синтаксис словосочетания и простого предложения / Отв. ред. Баскаков Н. А. и Кеңесбаев С. К. Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1959, 235 с. (АН КазССР. Ин-т языка и лит-ры. КазГУ).
233. Болғанбаев Ә. Қазақ тіліндегі синонимдер сөздігі / Ред. І. К. Кеңесбаев. Алматы: Қазмемокупецбас., 1962. 456 б.
234. Вопросы грамматики тюркских языков / Редкол.: Кеңесбаев С. К. и др. Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1958. 250 с. (АН КазССР. Ин-т языка и лит-ры).

235. Вопросы истории и диалектологии казахского языка / Редкол.: Кенесбаев С. и др. Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1958, вып. 1, с. 213. (Ин-т языка и литературы АН КазССР).

236. Вопросы казахского и уйгурского языкознания / Отв. ред. Кенесбаев С. К. Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1963. 224 с. (АН КазССР. Труды Ин-та языкознания).

237. Вопросы казахской филологии / Редкол.: Кенесбаев С. К. и др. Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1964. 243 с. (АН КазССР. Ин-т лит-ры и искусства им. М. О. Ауэзова). [Посвящается шестидесятилетию С. Муканова].

238. Вопросы казахской фонетики и фонологии / Редкол.: Кенесбаев С. К. и др. Алма-Ата: 1979. 249 с.

239. Вопросы развития литературных языков народов СССР в советскую эпоху: Материалы Всесоюзн. конф. Алма-Ата, 20—24 ноября 1962 г. / Редкол.: Кенесбаев С. К. и др. Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1964. 378 с.

240. Жамбыл Жабоев. Шығармаларының толық жинағы / Ред.: І. К. Кеңесбаев т. б. Ақынның 100 жылдығына. Алматы: 1946. 738 б.

241. Жанұзақов Т. Қазақ есімдерінің тарихы: (Лингвистикалық және тарихи-этнографиялық талдау) / Жалпы ред. басқарған І. К. Кеңесбаев. Алматы: Ғылым, 1971. 218 б.

242. Жанұзақов Т. Қазақ тіліндегі жалқы есімдер / Жалпы ред. басқарған І. Кеңесбаев. Алматы: Ғылым, 1965. 143 б.

243. Жәркешева Г. Біріккен сөздер мен сөз тіркестерінің орфографиялық сөздігі / Жауапты ред. І. К. Кеңесбаев. Алматы: Ғылым, 1960. 126 б.

244. Жұбанов Е. Эпос тілінің өрнектері / Жауапты ред. І. Кеңесбаев. Алматы: Ғылым, 1978. 184 б.

245. Жұбанов Қ. Қазақ тілі жөніндегі зерттеулер / Ред.: І. Кеңесбаев т. б. Алматы: Ғылым, 1966. 362 б.

246. Идеология майданындағы ұлт саясатын бұрмалаушыларға қарсы / Жауапты ред. І. Кеңесбаев. Алматы: Ғылым, 1981. 170 б.

247. Жұбанов Х. Исследования по казахскому языку / Редкол.: С. К. Кеңесбаев и др. Алма-Ата: Наука, 1966. 369 с.

248. История Казахской ССР / Главн. ред. коллегия: Кеңесбаев С. К. и др. Алма-Ата: Наука, т. 1, 1977. 478 с.; т. 2, 1979. 424 с.

249. Қазақ тіл білімі мәселелері / Жауапты ред.: І. Кеңесбаев. Алматы: ҚазССР Ғылым акад. бас., 1959. 175 б. (Қазақ ССР ҒА Тіл мен әдебиет ин-ның еңбектері, т. 1).

250. Қазақ тілі тарихы мен диалектологиясының мәселелері,

2-шығ. Ред. алқасы: І. К. Кеңесбаев т. б. Алматы: Қазақ ССР ҒА бас., 1960. 176 б.

251. Қазақ тілі тарихы мен диалектологиясының мәселелері. 3-шығ. / Жауапты ред. І. К. Кеңесбаев. Алматы: Қазақ ССР ҒА бас., 1960. 256 б.

252. Қазақ тілі тарихы мен диалектологиясының мәселелері. 5-шығ. Ред. алқасы: І. К. Кеңесбаев (Жауапты ред.) Алматы: ҚазССР ҒА бас., 1963. 281 б.

253. Қазақ тілінің диалектологиялық сөздігі / Ред.: І. Кеңесбаев т. б. Алматы: Ғылым, 1969. 426 б.

254. Қазақ тілінің қалыптасу тарихы мен даму жолдары / Жауапты ред. І. Кеңесбаев. Алматы: Ғылым, 1981. 183 б.

255. Қазақ тілінің орфографиялық сөздігі / Редакторлар алқасы: І. К. Кеңесбаев т. б. Алматы: Қазбірмембас., 1941. 123 б.; ҚазССР Ғылым акад. бас., 1963. 576 б.; Алматы: Ғылым, 1978. 480 б.

256. Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі. (Екі томдық) / Жалпы редакциясын басқарған І. К. Кеңесбаев. Алматы: ҚазССР ҒА бас., 1-т., 1959. 337 б.; 2-т., 1961. 535 б.

257. Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі / Редакторлар алқасы: І. К. Кеңесбаев т. б. Алматы: Ғылым, 1-т., 1974. 695 б.; 2-т., 1976. 696 б.; 3-т., 1978. 735 б.; 4-т., 1979. 671 б.; 5-т., 1980. 640 б.; 6-т., 1982. 624 б.; 7-т., 1983. 672 б.

258. Қордабаев Т. Р. Тарихи синтаксис мәселелері (XV—XVIII ғасырлар материалдары бойынша) / Жауапты ред. І. Кеңесбаев. Алматы: Ғылым, 1964. 240 б.

259. М. О. Ауэзову: Сборник статей к его шестидесятилетию / Редкол.: Кеңесбаев С. К. и др. Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1959, 267 с.

260. Местные особенности в казахском языке / Отв. ред. Кеңесбаев С. К. Алма-Ата: Наука, 1973. 200 с.

261. Мусабаяев Г. Г. Современный казахский язык. Ч. 1: Лексика. Учебник казахского языка для филол. фак. педвузов и ун-та / Отв. ред. С. К. Кеңесбаев и Н. А. Баскаков. Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1959. 140 с.

262. Оралбаева Н. Қазақ тіліндегі етістіктің аналитикалық форманттарының құрылысы мен мағынасы / Жауапты ред. І. Кеңесбаев. Алматы: Ғылым, 1979. 193 б.

263. Прогрессивное влияние русского языка на казахский: (Сб. статей) / Редкол.: С. К. Кеңесбаев и др. Алма-Ата: Наука, 1965. 216 с.

264. Орысша-қазақша сөздік / Ред. алқасы: І. К. Кеңесбаев т. б. 1-том. Алматы: 1978. 576 б.; 2-том, 1981. 590 б.

265. Русско-казахский словарь / Редкол.: Кенесбаев С. и др. Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1946, т. 1. 411 с.; т. 2, с. 412—804.
266. Русско-казахский терминологический словарь. Термины делопроизводства / Отв. ред. Кенесбаев С. Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1961. 156 с.
267. Сарыбаев Ш. Ш. Казахская региональная лексикография / Отв. ред. Кенесбаев С. К. Алма-Ата: Наука, 1976. 216 с.
268. Сарыбаев Ш. Ш. Қазақ тілі білімі әдебиетінің библиографиялық көрсеткіші / Жауапты ред. І. Кенесбаев. Алматы: Ғылым, 1-бөлім, 1965. 269 б.; 2-бөлім, 1971. 240 б.; 3-бөлім, 1977. 159 б.; 4-бөлім, 1982. 164 б.
269. Сауранбаев Н. Т. Ломоносов және орыс тілі / Жауапты ред. І. Кенесбаев. Алматы: ҚазССР Ғылым акад. бас., 1948. 23 б.
270. Современный казахский язык: Фонетика и морфология / Редкол.: Кенесбаев С. К. и др. Алма-Ата: Изд-во АН КазССР, 1962, 453 с.
271. Тайлақбаев Б. Қазақ тіліндегі салдыр шұғыл дауыссыздар / Жауапты ред. І. К. Кенесбаев. Алматы: Ғылым, 1981. 88 б.
272. Тіл мәдениеті және баспасөз. Баспасөз тілінің мәдениеті жөніндегі ғылыми-практикалық конференцияның материалдары / Ред. алқасы: І. Кенесбаев т. б. Алматы: Ғылым, 1972. 224 б.
273. Фонетика казахского языка. / Отв. ред. Кенесбаев С. К. Алма-Ата: Наука, 1969, 1. 167 с.

**І. К. КЕҢЕСБАЕВТЫҢ ҒЫЛЫМИ БАСҚАРУЫМЕН
ҚОРҒАЛҒАН КАНДИДАТТЫҚ ДИССЕРТАЦИЯЛАР**

**КАНДИДАТСКИЕ ДИССЕРТАЦИИ,
ВЫПОЛНЕННЫЕ ПОД НАУЧНЫМ РУКОВОДСТВОМ
С. К. КЕҢЕСБАЕВА**

Алиев Ф. Ф. Лексика речи турецкого населения в Казахстане. Алма-Ата, 1973.

Аралбаев Ж. А. Қазіргі қарақалпақ тілінің фонетикалық системасы. Алматы, 1949.

Ахмедова Ж. А. Казахские народные наименования понятий об измерениях. Алма-Ата, 1975.

Жанұзақов Т. Қазақ тіліндегі кісі аттары. Алматы, 1960.

Жәркешева Г. Н. Қазақ тіліндегі біріккен сөздер. Алматы, 1949.

Жұбанов Е. Х. «Қозы көрпеш — Баян сұлу» эпосының әдеби-лингвистикалық ерекшеліктері. Алматы, 1967.

Қарашева Н. Б. Грамматические особенности языка казахской публицистики начала XX века. (На материале журнала «Айқап»). Алма-Ата, 1959.

Қалиев Б. Қазақ, қарақалпақ тіліндегі қысаң дауыстылардың редукциясы. Алматы, 1967.

Махмұтов А. Қазақ тіліндегі архаизмдер мен историзмдер. Алматы, 1969.

Мұсабаев Ғ. Қазақ тіліндегі сын есімнің шырайлары. Алматы, 1947.

Нақысбеков О. Шу бойы қазақтарының тіліндегі ерекшеліктер. Алматы, 1963.

Омарбеков С. Қазақ тіліндегі Маңғыстау говоры. Алматы, 1960.

Орашева М. К. V—X класс оқушыларына орыс тілінен енген сөздерді меңгертудің тиімді жолдары. Алматы, 1973.

Өмірәлиев Қ. XV—XIX ғасырдағы қазақ поэзиясының тілі. Алматы, 1970.

Раимбекова М. А. Длительность гласных в казахском языке: (Эксперим.-фонетич. исследование). Алма-Ата, 1968.

Сатыбалдиев А. С. Қазақ әдебиетіндегі көркем аударманың дамуы. Алматы, 1964.

Сәрсенбаев Р. Қазақ тіліндегі мақал-мәтелдердің лексика-стистикалық ерекшеліктері. Алматы, 1961.

Сыздықова Р. Г. Абайдың прозалық шығармаларының морфологиялық ерекшеліктері. Алматы, 1959.

Тайлақбаев Б. Қазақ тіліндегі шұғыл дауыссыздардың экспериментті-фонетикалық зерттелуі. Алматы, 1972. -1981 +

Талипов Т. Ғазирқи заман уйғур әдәбий тилиниң созук тавушлар системиси. Алмута, 1960.

Төлеуов Ә. Қазақ тіліндегі есім сөздердің жұрнақтары. Алматы, 1950.

Хасенов Ә. Қазіргі қазақ тіліндегі сан есімдер. Алматы, 1954.

ЕҢБЕКТЕРДІҢ АЛФАВИТТІК КӨРСЕТКІШІ

АЛФАВИТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ ТРУДОВ

Абай тілі сөздігі 226 (ред.)

Азамат ғалым 165

Академик И. И. Мещанинов 19

Алфавит пен емле ережелерінің кейбір өзгерістері туралы 63

Алфавит пен орфографияны жетілдіре берейік 64

Атақты түрколог 214

Әбдірахманов А. Қазақстанның жер-су аттары 229 (ред.)

Әбдірахманов А. Топонимика және этимология 230 (ред.)

Әдеби тіліміз — кең арналы тіл 173

Әдеби тіліміздің кейбір келелі мәселелері жайында 89

Әліппе 4, 5, 7, 9, 14, 15, 17, 20, 26, 31, 37, 42, 46, 56, 58, 65, 79, 90.

Әубәкіров Ж., Әбдірахманов С., Базарбаев К. Орысша-қазақша географиялық түсіндірме сөздігі 231 (ред.)

Белгілі ориенталист жайында бірер сөз 219

Белестен белеске 100

Болғанбаев Ә. Қазақ тіліндегі синонимдер сөздігі 233 (ред.)

Бүкілодақтық түркологиялық конференция 192

Гүлденген елдің ғылымы 115

Ғалымдар тартуы 101

Ғылымдағы табыстар 80

Ғылыми прогрестің ірі қайраткері 158

Емлеміздің көкейкесті мәселелері 122

Жазба әдеби тіліміздің қайнар көзі туралы 116

- Жазу мәдениеті жайында 220
 Жазу мәдениеті және баспасөз 123
 Жамбыл Жабаев 240 (ред.)
 Жанұзақов Т. Қазақ есімдерінің тарихы 241 (ред.)
 Жанұзақов Т. Қазақ тіліндегі жалқы есімдер 242 (ред.)
 Жаңа алфавит 10
 Жарқын болашақ үшін 81
 Жәркешева Г. Біріккен сөздер мен сөз тіркестерінің орфографиялық сөздігі 243 (ред.)
 «Жеті», «үш», «тоғыз», «қырық» пен байланысты ұғымдар 21
 Жұбанов Е. Эпос тілінің өрнектері 244 (ред.)
 Жұбанов Қ. Қазақ тілі жөніндегі зерттеулер 245 (ред.)
- Игі сапар, ізгі нәтиже 91
 Идеология майданындағы ұлт саясатын бұрмалаушыларға қарсы 247 (ред.)
- Кейбір фразалар төркіні 206
 Келелі кеңес 177
 Көркейген ғылым 66
 Көрнекті ғалым 82
 Көрнекті ғалым-педагог 83
 Кіріспе 92
- Қазақ әдеби тілі 213
 «Қазақ әдебиеті» газетіне хат 84
 Қазақ лингвистикасының негізін қалаушы 67
 Қазақ ССР Ғылым академиясының құрылтайшылары сөйлейді 193
 Қазақ ССР Ғылым академиясын ұйымдастырушы-ғалымдар естелігінен 168
 Қазақ тіл білімі 40 жылда 102
 Қазақ тіл білімі мәселелері 249 (ред.)
 Қазақ тіл біліміне жүз жыл 145
 Қазақ тіл білімінің кейбір мәселелері 69
 Қазақ тіл білімінің Совет өкіметі тұсында дамуы 68
 Қазақ тіл білімінің табыстары 103
 Қазақ тілі 1—3, 189
 Қазақ тілі грамматикасы 6, 11, 13, 16, 18, 27, 32, 38, 39, 43, 47—49, 51, 57, 61, 141
 Қазақ тілі тарихы мен диалектологиялысының мәселелері 250—252 (ред.)
 Қазақ тіліндегі «жалқы» есімнің «жалпы» есім мағынасында жұмсалуды туралы 190

- Қазақ тіліндегі фразалық қос сөздер 44
- Қазақ тілінің диалектологиялық сөздігі 253 (ред.)
- Қазақ тілінің екпін категориясы туралы 33
- Қазақ тілінің идиомдары мен фразалары туралы 22
- Қазақ тілінің қалыптасу тарихы мен даму жолдары 254 (ред.)
- Қазақ тілінің қысқаша этимологиялық сөздігі 146
- Қазақ тілінің орыс графикасына негізделген жаңа алфавиті мен орфографиясы туралы 8
- Қазақ тілінің орфографиялық сөздігі 129, 207, 254 (ред.)
- Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі 93, 256, 257 (ред.)
- Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі 204
- Қазақстан Коммунистік партия Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Қазақ Советтік Социалистік Республикасына Халықтар Достығы орденін тапсыруға арналған біріккен салтанатты мәжілісінде сөйлеген сөзі 178
- Қазіргі қазақ тілі 124, 191
- Қазіргі қазақ тілінің буын категориясы 52
- Қазіргі қазақ тілінің дауысты дыбыстары 34
- Қордабаев Т. Р. Тарихи синтаксис мәселелері 258 (ред.)
- Қытай Халық Республикасында тіл білімінің дамуы 94
- Лингвистикалық терминдердің қысқаша орысша-қазақша сөздігі 62
- Л. Н. Толстой көркем шығармаларының тілі туралы 104
- Мәдениет ошағы 23
- «Мұхаббат-наме» ескерткішіндегі қазақ тіліне қатысты кей элементтер жайында 221
- Оқу-ағарту қызметіндегі ұстаздық жолыңыздың мерекесімен 142
- Оралбаева Н. Қазақ тіліндегі етістіктің аналитикалық форманттарының құрылысы мен мағынасы 262 (ред.)
- Орыс тілі — өз тілің 117
- Орысша-қазақша сөздік 264 (ред.)
- Осы күнгі қазақ тілінің дауысты дыбыстары 40
- Өмірлік маңызы бар мәселе 85
- Өңделген қазақ жазуы 70
- Өртеңге біткен құрақтай 169
- Өшпес мұра қалдырған түрколог 213
- Профессор Құдайберген Жұбанов және оның ғылыми-педагогикалық мұралары 86

Профессор Худайберген Куанович Жубанов (1899—1938) 149

Сарыбаев Ш. Ш. Қазақ тіл білімі әдебиетінің библиографиялық көрсеткіші 268 (ред.)

Сауатты жазу — мәдениеттіліктің белгісі 71

Сауранбаев Н. Т. Ломоносов және орыс тілі 269 (ред.)

Советтік Қазақстандағы маданият жана илим 30

Сөз талғамы — өрелі ой кепілі 159

Тайлақбаев Б. Қазақ тіліндегі салдыр шұғыл дауыссыздар 271 (ред.)

Тарихи шындық 24

Тіл байлығы үшін 58

Тіл білімі терминдерінің орысша-қазақша сөздігі 147

Тіл — достық пен ынтымақ құралы 125

Тіл және әдебиет институты өзінің қателіктерін большевикше түзетуде 28

Тіл мәдениеті арта түссін 53

Тіл мәдениеті және баспасөз 272 (ред.)

Тіл мәдениеті туралы бірер сөз 194

Түркологиядағы үздік үлес 222

Ұлағатты ұстаздар жайында бірер сөз 186

Ұлт әдеби тілдерінің совет дәуірі тұсындағы даму заңдылықтары 130

Ұлттық мәдениет пен жазу мәдениетінің даму жолы 209

Ұлы кезең 222

Ұлы Октябрь және қазақ тіл білімі 151

Филологтардың абыройлы міндеттері 105

Фонетика және дыбыстар туралы түсінік 54

Абай — основоположник казахского литературного языка 59

Академик Андрей Николаевич Кононов 195

Алиев Ф. Ф. Очерки по лексике языка турок Казахстана 227 (ред.)

Аралбаев Ж. А. Вокализм казахского языка 228 (ред.)

Балакаев М. Б. Современный казахский язык 232 (ред.)

Важное событие в культурной жизни казахского народа 73

Важные вопросы языкового развития в советскую эпоху 131

Верования и религии раннесредневекового населения Казахстана 205

Владимир Алексеевич Артемов 160

- Вопросы грамматики тюркских языков 234 (ред.)
- Вопросы истории и диалектологии казахского языка 235 (ред.)
- Вопросы казахского и уйгурского языкознания 236 (ред.)
- Вопросы казахской филологии 237 (ред.)
- Вопросы казахской фонетики и фонологии 238 (ред.)
- Вопросы развития литературных языков народов СССР в советскую эпоху 239 (ред.)
- [Выступление на дискуссии организованной Ин-том языкознания АН СССР 12—16 марта 1957 г. в Москве] 106
- [Выступление на Межреспубликанском совещании по вопросам перевода литературы с русского на языки народов Средней Азии, Казахстана и Азербайджана] 107
- [Выступление на юбилейной сессии АН КазССР] 196
- [Выступление по вопросу изучения оттенков вспомогательных глаголов в тюркских языках] 87
- 12-я сессия Постоянной интернациональной алтаистической конференции и наши задачи 166
- Еще раз о трансформированном повторе в казахском языке 118
- Живая связь времен 197
- Жубанов Х. Исследования по казахскому языку 247 (ред.)
- Из опыта составления двухтомного толкового словаря казахского языка 108, 134
- Инженерная лингвистика и тюркология 167
- История Казахской ССР 248 (ред.)
- К вопросу изучения профессиональной лексики 132
- К вопросу исследования лексико-семантических явлений 198
- К вопросу о влиянии русского языка на казахский язык 50
- К вопросу о закономерностях акцентуации в казахском языке 135
- К вопросу о тюрко-монгольской языковой общности 170
- К вопросу об экспрессивно-стилистических функциях фразеологизмов 154
- Казахские ученые на международном форуме 110
- Казахский язык 148
- Казахское языкознание 152
- Казахское языкознание за 40 лет 74
- Казахское языкознание за 50 лет 175, 179
- Казахстанские ученые на Международном конгрессе востоковедов 109

- Классификация казахских гласных по данным акустического анализа 161
- Коммунистическое общество и национальные языки 119
- М. О. Ауэзов-тюрколог 155
- М. О. Ауэзову 259 (ред.)
- Местные особенности в казахском языке 260 (ред.)
- Мусабаев Г. Г. Современный казахский язык 261 (ред.)
- Н. Я. Марр и развитие казахского литературного языка и письменности в советское время 45
- Новый алфавит и орфография казахского литературного языка на основе русской графики 12
- Новый труд о языке древнетюркской письменности 111
- О Всесоюзной тюркологической конференции 199
- О географических названиях Казахстана, их исследовании, написаний и транскрипции 171
- О достижениях и задачах изучения казахского языка 25
- О казахском литературном языке 112, 172
- [О кн.:] Чайковская А. И. Тюркская грамматика в арабоязычных филологических трактатах XIII—XIV веков 224
- О лексических пластах ономастики казахского языка 200
- О Малове Сергее Ефимовиче 120
- О научной деятельности Ж. Д. Доскараева 180
- О некоторых насущных вопросах казахского языкознания 75
- О некоторых особенностях фразеологических единиц в казахском языке 55
- О новой уйгурской орфографии 113
- О новом издании памятника «Кодекс куманикус» в Казахстане 136
- О нормах казахского литературного языка 126, 137
- О преподавании языков в национальной школе 88
- О природе казахских лексикализованных единиц с формой *-дай/-дей* 181
- О развитии тюркских языков СССР в советскую эпоху 201
- О реализации Постановления ЦК КП(б) Казахстана... 29
- О роли Академии наук СССР в становлении и развитии общественных наук в Казахстане 187
- О смысловой характеристике слов 95
- О статистическом изучении тюркских текстов 162
- О трансформированном повторе в казахском языке 143
- Об алфавите казахского языка 176

- Об инженерной лингвистике 182
Об использовании собственных имен в казахском языке в нарицательном значении 183
Об итогах работы секции тюркских языков 138
Общее собрание Академии наук Казахской ССР 35
Орфография казахского языка 184
Основные вехи изучения языка казахского народа 153
Основоположник казахской лингвистики 76
- П. М. Мелиоранский — один из первых крупных исследователей казахского языка 163
Педагог, ученый, поэт: (К 60-летию К. Джумалиева) 156
Перспективы лингвостатистических исследований в тюркологии 215
Письменная литература и печать 77
По каменистым тропам науки 216
Предисловие 96, 202
Прогрессивное влияние русского языка на казахский 144, 263 (ред.)
- Развитие духовной культуры 78
Развитие казахского литературного языка в советское время 97
Развитие науки и культуры 210
Развитие общественных функций литературных языков 208
Развитие современного казахского литературного языка 114, 133
Развитие тюркских языков СССР в советскую эпоху 217
Русский язык — язык межнационального общения народов СССР 139
Русско-казахский словарь 265 (ред.)
Русско-казахский терминологический словарь 266 (ред.)
- Сарыбаев Ш. Ш. Казахская региональная лексикография 267 (ред.)
Слово об авторе и его книге 211
Современный казахский язык 270 (ред.)
Содружество академий наук 41
Социолингвистический анализ функционирования и развития тюркских языков в развитом социалистическом обществе 203, 218
- Талант, труд, мастерство: (К 70-летию М. С. Сильченко) 157
- Фонетика 127
Фонетика казахского языка 273 (ред.)
Форум диалектологов 185

Ценное библиографическое издание 121
Ценное исследование в изучении синтаксической структуры тюркских
языков 188
Ценный вклад в тюркологию 150
Центр науки и культуры 36

Эпопея об Абае 98

Юбилей академика И. И. Мещанинова 140

Язык дружбы 164

Язык и общество 128

Язык, литература, религия 212

БІРЛЕСІП ЖАЗҒАН АВТОРЛАРДЫҢ ЕСІМДЕР КӨРСЕТКІШІ ИМЕННОЙ УКАЗАТЕЛЬ СОАВТОРОВ

- Абдрахманов А. А. 171
Лйтбаев Ә. 209, 220
Аханов К. 39, 48, 49, 51, 57, 61,
141
Ахметов З. 195
Әуезов М. О. 67, 72, 76
Балақаев М. 64
Баскаков Н. 131
Бегалшев Ф. 20, 31, 37, 42, 46
Бектаев К. 162, 167, 182
Благова Г. 192, 197, 199
Блохина А. Л. 161
Болатов Ж. 104
Дешериев Ю. Д. 203, 218
Джубанов А. 216
Донидзе Г. И. 171
Есенов Х. 188
Жанұзақов Т. 62, 147, 200
Жаутыков О. 216
Жәркешева Г. 85
Жиенбаев С. 13, 16, 18, 27, 32,
38, 43
Исаев М. И. 131
Кайдаров А. Т. 113, 175, 179
Карашева Н. Б. 148
Кедрина З. С. 112
Керимов Ә. 219, 221
Кляшторный С. Г. 78, 205, 210,
212
Қононов А. И. 166, 192, 197, 199
Құрышжанов 111, 136, 165, 195,
219, 224
Лизунова Е. В. 157, 211
Мұсаев К. 140
Мұсабаев Ф. 63, 82, 124, 150,
176, 184, 191
Мүсірепов Ф. 159, 173, 174
Неталиева Х. 176, 184
Нусупбеков А. Н. 109
Омарбеков С. 122, 123, 130
Потапова Р. К. 161
Плотровский Р. Г. 162, 167, 182
Сарыбаев Ш. Ш. 68, 74, 102,
103, 180
Сыздықова Р. Ф. 121
Хасанов Б. 208
Ысқақов А. 39, 48, 49, 51, 57,
61, 64, 141

МАЗМҰНЫ

Оқырмандар есіне	6
Қазақ ССР Ғылым академиясының академигі І. Қ. Кеңесбаевтың өмірі мен қызметінің негізгі кезеңдері	7
Қазақ ССР Ғылым академиясының академигі І. Қ. Кеңесбаевтың ғылыми, педагогикалық және қоғамдық қызметінің қысқаша очеркі	15
Қазақ ССР Ғылым академиясының академигі І. Қ. Кеңесбаевтың өмірі мен еңбектері туралы әдебиет	26
Еңбектерінің хронологиялық көрсеткіші	33
І. Қ. Кеңесбаевтың редакциясымен шыққан еңбектер	51
І. Қ. Кеңесбаевтың ғылыми басқаруымен қорғалған кандидаттық диссертациялар	55
Еңбектердің алфавиттік көрсеткіші	57
Бірлесіп жазған авторлардың есімдер көрсеткіші	65

СОДЕРЖАНИЕ

К читателям	6
Основные даты жизни и деятельности академика Академии наук Казахской ССР С. К. Кенесбаева	11
Краткий очерк научной, педагогической и общественной деятельности академика Академии наук Казахской ССР С. К. Кенесбаева	21
Литература о жизни и трудах академика Академии наук Казахской ССР С. К. Кенесбаева	26
Хронологический указатель трудов	33
Труды, изданные под редакцией С. К. Кенесбаева	51
Кандидатские диссертации, выполненные под научным руководством С. К. Кенесбаева	55
Алфавитный указатель трудов	57
Именной указатель соавторов	65

СМЕТ КЕНЕСБАЕВИЧ КЕНЕСБАЕВ

Материалы к биобиблиографии ученых Казахстана

Редакторы С. Айтмухамбетова, Л. Ф. Любенко

Худ. редактор А. Б. Мальцев

Техн. редактор В. М. Муромцева

Корректоры Р. Аманбекова, Д. Абдулсадыкова

Сдано в набор 30.03.84. Подписано в печать 14.05.84. УГ10091.
Формат 70×108^{1/32}. Бум. тип. № 1. Литературная гарнитура.
Высокая печать. Усл. п. л. 3. Уч.-изд. л. 3,4 (вклейка). Тираж 500.
Заказ 115. Цена 20 коп.

Издательство «Наука» Казахской ССР.
480100, Алма-Ата, Пушкина, 111/113.
Типография издательства «Наука» Казахской ССР.
480021, Алма-Ата, Шевченко, 28.